

ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΥΠΟΘΕΣΗ *ÛÈÈ* κατά ΕΛΛΑΔΑΣ

(Προσφυγή αριθ. 50520/09)

ΑΠΟΦΑΣΗ

ΣΤΡΑΣΒΟΥΡΓΟ

25 Σεπτεμβρίου 2012

Η παρούσα απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται από το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης. Μπορεί να υποστεί τυπικές διορθώσεις.

Μεταφραστική Υπηρεσία Υπουργείου Εξωτερικών, Αθήνα 1
SERVICE DES TRADUCTIONS DU MINISTERE DES AFFAIRES ETRANGERES
DE LA REPUBLIQUE HELLENIQUE, ATHENES
HELLENIC REPUBLIC, MINISTRY OF FOREIGN AFFAIRS, TRANSLATION
SERVICE, ATHENS

Στην υπόθεση *ÛÈÈ* κατά Ελλάδα,

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (πρώτο τμήμα), συνεδριάζοντας σε τμήμα αποτελούμενο από τους:

Nina Vajić, *πρόεδρος,*

Peer Lorenzen,

Elisabeth Steiner,

Mirjana Lazarova Trajkovska,

Julia Laffranque,

Λινό-Αλέξανδρο Σισιλιάνο,

Erik Møse, *δικαστές,*

και τον Søren Nielsen, *γραμματέα τμήματος.*

Αφού διασκέφθηκε σε συμβούλιο στις 4 Σεπτεμβρίου 2012,

Εκδίδει την πιο κάτω απόφαση, η οποία ελήφθη την ημερομηνία αυτή:

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

1. Η υπόθεση έχει εισαχθεί με μία προσφυγή (αριθ. 50520/09) στρεφόμενη κατά της Ελληνικής Δημοκρατίας από έναν Αφγανό υπήκοο, τον κύριο *ÛÈÈ* (ο προσφεύγων»), ο οποίος προσέφυγε ενώπιον του Δικαστηρίου στις 21 Σεπτεμβρίου 2009 δυνάμει του άρθρου 34 της Σύμβασης για την προστασία των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και των Θεμελιωδών Ελευθεριών («η Σύμβαση»).

2. Ο προσφεύγων εκπροσωπείται από τις κυρίες Π. Μασουρίδου και Α. Σεραφείμ, δικηγόρους Αθηνών. Η Ελληνική Κυβέρνηση («η Κυβέρνηση») εκπροσωπείται από τους απεσταλμένους του αντιπροσώπου της, κυρία Φ. Δεδούση, πάρεδρο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, και κυρία Γ. Κοττά, δικαστική αντιπρόσωπο του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

3. Ο προσφεύγων παραπονείται ιδίως για παραβίαση του άρθρου 3 (κίνδυνος κακομεταχείρισης σε περίπτωση απέλασης και συνθήκες κράτησης) και του άρθρου 13 σε συνδυασμό (συνθήκες κράτησης), καθώς και των άρθρων 5 § 1 και 5 § 4 της Σύμβασης.

4. Στις 25 Μαρτίου 2011, η προσφυγή κοινοποιήθηκε στην Κυβέρνηση. Όπως επιτρέπει το άρθρο 29 § 1 της Σύμβασης, αποφασίσθηκε επιπλέον να αποφανθεί το τμήμα συγχρόνως επί του παραδεκτού και επί της ουσίας της υπόθεσης.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ

I. ΟΙ ΣΥΝΘΗΚΕΣ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

5. Ο προσφεύγων, η ακριβής ημερομηνία γέννησης του οποίου δεν κατέστη δυνατό να προσδιορισθεί με βεβαιότητα, κατοικεί στην Αθήνα.

A. Οι προγενέστερες συλλήψεις του προσφεύγοντος για παράνομη είσοδο στη χώρα και οι σε βάρος του αποφάσεις απέλασης

6. Ο προσφεύγων, οι γονείς του οποίου ήταν Αφγανοί πρόσφυγες, γεννήθηκε και μεγάλωσε στο Ιράν με τη γιαγιά του. Η μητέρα του απεβίωσε όταν εκείνος είχε ηλικία ενάμισι έτους. Ο πατέρας του ξαναπαντρεύτηκε, δημιούργησε νέα οικογένεια και δεν ασχολείτο πλέον μαζί του. Στη συνέχεια, ο προσφεύγων έφυγε από το Ιράν και πήγε στην Τουρκία. Οι τουρκικές αρχές τον έστειλαν πίσω στο Ιράν απ'όπου απελάθηκε προς το Αφγανιστάν.

7. Στις 23 Δεκεμβρίου 2007, ο προσφεύγων έφθασε στην Ελλάδα, στο νησί της Λέσβου, όπου συνελήφθη. Ισχυρίζεται ότι, κατά την καταχώρηση των στοιχείων του από τις αστυνομικές αρχές και λόγω της απουσίας διερμηνέα, καταχωρήθηκε ως ενήλικος (γεννηθείς το 1987) με το

όνομα Ahmed Sediemi. Εκδόθηκε σε βάρος του απόφαση απέλασης και οδηγήθηκε στο κέντρο κράτησης αλλοδαπών της Παγαλής, όπου κρατήθηκε για πέντε ημέρες κάτω από πολύ δύσκολες συνθήκες. Αφέθηκε ελεύθερος και διατάχθηκε να εγκαταλείψει τη χώρα εντός ενός μηνός. Καθόλη τη διάρκεια της κράτησής του, δεν έτυχε της συνδρομής δικηγόρου και διερμηνέα, γεγονός που τον εμπόδισε να κινήσει διαδικασία αίτησης ασύλου. Έχοντας καταχωρηθεί ως ενήλικος, δεν έτυχε της προστασίας που χορηγείται στους ανηλίκους.

8. Στις 19 Μαρτίου και στις 16 Μαΐου 2008, ο προσφεύγων συνελήφθη στην Αθήνα από αστυνομικούς του τμήματος Αγίου Παντελεήμονα για παράνομη είσοδο στη χώρα. Και στις δύο αυτές ημερομηνίες, ο προϊστάμενος του τμήματος αλλοδαπών Αττικής εξέδωσε απόφαση απέλασης σε βάρος του. Οι αποφάσεις ανέφεραν ότι ο προσφεύγων είχε γεννηθεί την 1^η Ιανουαρίου 1991. Δεν διέτασσαν την κράτησή του, διότι δεν είχε θεωρηθεί επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή ότι υπήρχε κίνδυνος φυγής του. Ο ενδιαφερόμενος αφέθηκε έτσι ελεύθερος στις 30 Μαρτίου και 20 Μαΐου 2008 αντίστοιχα. Του χορηγήθηκε προθεσμία τριάντα ημερών για να εγκαταλείψει τη χώρα. Ο προσφεύγων εγγράφηκε επίσης στον κατάλογο ανεπιθύμητων προσώπων.

9. Την 1^η Αυγούστου 2008, ο προσφεύγων συνελήφθη εκ νέου για παράνομη είσοδο στη χώρα από αστυνομικούς του τμήματος Βάρης. Στις 4 Αυγούστου 2008, ο προϊστάμενος του τμήματος αλλοδαπών Αττικής εξέδωσε απόφαση απέλασης σε βάρος του και διέταξε τη διατήρηση της κράτησής του έως την απέλαση και για περίοδο που δεν μπορούσε να υπερβεί τους τρεις μήνες. Η απόφαση διευκρίνιζε ότι υπήρχε κίνδυνος φυγής του ενδιαφερομένου. Ανέφερε ως ημερομηνία γέννησης την 1^η Ιανουαρίου 1991.

10. Στις 11 Αυγούστου 2008, ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος υπό τον όρο να φύγει από τη χώρα εντός τριών μηνών και να παρουσιάζεται τις πρώτες ημέρες κάθε μηνός στο αστυνομικό τμήμα του τόπου κατοικίας του.

11. Κατά τις τρεις αυτές συλλήψεις, ο προσφεύγων καταχωρήθηκε ως γεννηθείς την 1^η Ιανουαρίου 1991.

B. Η σύλληψη της 27^{ης} Αυγούστου 2009 και οι μετέπειτα αποφάσεις των ελληνικών αρχών

12. Στις 27 Αυγούστου 2009, ο προσφεύγων συνελήφθη στη συνοικία του Αγίου Παντελεήμονα κατόπιν συμπλοκής μεταξύ αλλοδαπών και Ελλήνων. Οι αστυνομικοί τον καταχώρησαν ως γεννηθέντα την 1^η Ιανουαρίου 1987.

13. Με απόφαση της 31^{ης} Αυγούστου 2009, ο προϊστάμενος του τμήματος αλλοδαπών Αττικής διέταξε την απέλαση του προσφεύγοντος και τη διατήρηση της κράτησής του (για περίοδο που δεν μπορούσε να υπερβεί τους έξι μήνες) για τον λόγο ότι ήταν επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ότι υπήρχε κίνδυνος φυγής του. Η απόφαση, η οποία αιτιολογείτο από τη εκκρεμή ποινική διαδικασία σε βάρος του (πιο κάτω παράγραφος 24), διευκρίνιζε ότι ο ενδιαφερόμενος είχε ενημερωθεί για τα δικαιώματά του στην αφγανική γλώσσα. Ο προσφεύγων αναφερόταν στην απόφαση με το όνομα Ahmedi Sediemi και ημερομηνία γέννησης την 1^η Ιανουαρίου 1987.

14. Το πρακτικό κοινοποίησης της εν λόγω απόφασης απέλασης (με ημερομηνία 10 Σεπτεμβρίου 2009), το οποίο ανέφερε ως ημερομηνία γέννησης του προσφεύγοντος την 1^η Ιανουαρίου 1985, εστάλη με φαξ στο αστυνομικό τμήμα Αγίου Παντελεήμονα στις 11 Σεπτεμβρίου 2009. Τα κουτάκια όπου μπαίνουν οι υπογραφές του αστυνομικού που ενεργεί την κοινοποίηση και του διερμηνέα δεν είχαν συμπληρωθεί.

15. Στις 8 Σεπτεμβρίου 2009, μία ομάδα δικηγόρων, μέλη της ομάδας δικηγόρων για τα δικαιώματα προσφύγων και μεταναστών, η οποία

πραγματοποιούσε επίσκεψη στο αστυνομικό τμήμα Αγίου Παντελεήμονα, εντόπισε τον προσφεύγοντα και αποφάσισε να αναλάβει την υπόθεσή του. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι δικηγόροι είχαν ζητήσει να δουν την απόφαση που διέτασσε την απέλαση και κράτησή του, αλλά ότι οι αστυνομικοί τους είχαν απαντήσει ότι δεν είχαν στη διάθεσή τους αυτή την απόφαση.

16. Στις 11 Σεπτεμβρίου 2009, ο προσφεύγων υπέβαλε, μέσω των δικηγόρων του, αντιρρήσεις κατά της κράτησής του ενώπιον της προέδρου του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών. Την ίδια ημέρα, οι αρχές χορήγησαν στους δικηγόρους αντίγραφο της απόφασης της 31^{ης} Αυγούστου 2009.

17. Στις αντιρρήσεις του, ο προσφεύγων παραπονείται, μεταξύ άλλων, για τις συνθήκες κράτησής του τις οποίες χαρακτήριζε «άθλιες». Ανέφερε ως προς τούτο τον υπερπληθυσμό, την έλλειψη κρεβατιών για όλους τους κρατούμενους, τις άθλιες συνθήκες υγιεινής, την έλλειψη φωτισμού, τη μη δυνατότητα εξόδου στον καθαρό αέρα και την παρουσία πολύ άρρωστων ατόμων τα οποία, αποτελούσαν κατά την άποψή του κίνδυνο για τους άλλους. Ισχυριζόταν ότι ήταν ασυνόδευτος ανήλικος και ότι οι αρχές είχαν αναγράψει εσφαλμένα την ημερομηνία γέννησής του. Ζητούσε επίσης νομική βοήθεια.

18. Το έγγραφο της αστυνομίας το οποίο διαβίβασε τις αντιρρήσεις του προσφεύγοντος στο διοικητικό πρωτοδικείο ανέφερε ως ημερομηνία γέννησης την 1^η Ιανουαρίου 1985.

19. Με απόφαση της 15^{ης} Σεπτεμβρίου 2009, η πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών απέρριψε τις αντιρρήσεις του προσφεύγοντος χωρίς να απαντήσει στο αίτημά του για νομική βοήθεια. Υπογράμμισε στην απάντησή της ότι, ανεξαρτήτως του ζητήματος αν υπήρχε ή όχι κίνδυνος φυγής, ο προσφεύγων θεωρείτο ανεπιθύμητο άτομο και ότι είχε καταδικασθεί ποινικά για ψευδορκία και συκοφαντική

δυσφήμιση (βλέπε κάτωθι «Η ποινική δίωξη σε βάρος του προσφεύγοντος»), αδικήματα τα οποία αποδείκνυαν ότι αποτελούσε κίνδυνο για τη δημόσια τάξη. Διευκρίνιζε ότι το γεγονός ότι είχε υποβάλει αίτηση ασύλου δεν είχε καμία συνέπεια.

Η απόφαση ανέφερε ως ημερομηνία γέννησης του προσφεύγοντος το έτος 1987.

20. Στις 18 Σεπτεμβρίου 2009, ο προσφεύγων άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον της προέδρου του διοικητικού πρωτοδικείου. Παραπονείται για τις συνθήκες κράτησής του και υποστήριζε ότι δεν του είχε κοινοποιηθεί καμία απόφαση απέλασης έως την ημερομηνία κατάθεσης των αντιρρήσεών του, ότι ήταν αιτών άσυλο και ανήλικος, κάτι που οι δικαστικές αρχές δεν είχαν λάβει υπόψη. Τέλος, υποστήριζε ότι η παράνομη είσοδος του στη χώρα για την οποία είχε καταδικασθεί δεν αποτελούσε σοβαρό αδίκημα και ότι δεν ήταν επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη.

21. Με απόφαση της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 2009, η πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου, παραπέμποντας στις αποφάσεις της 31^{ης} Αυγούστου και 1^{ης} Σεπτεμβρίου (βλέπε *infra*, §§ 26 και 27) οι οποίες είχαν εκδοθεί στο πλαίσιο της ποινικής δίωξης, απεφάνθη ως εξής:

«Επειδή οι προαναφερόμενες δικαστικές αποφάσεις συνιστούν νέα στοιχεία ικανά να αιτιολογήσουν την ανάκληση της απόφασης της 15^{ης} Σεπτεμβρίου 2009. Το γεγονός ότι [ο προσφεύγων] αθωώθηκε, ότι δεν ασκήθηκε σε βάρος του ποινική δίωξη για συκοφαντική δυσφήμιση, ότι δε διέπραξε κανένα άλλο αδίκημα, και ότι καταδικάστηκε μόνο για παράνομη είσοδο στη χώρα δεν αρκούν για να θεωρηθεί αυτός επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη. Λαμβανομένου υπόψη ότι στον ενδιαφερόμενο ουδέποτε χορηγήθηκε άδεια παραμονής, ότι δεν έχει τη δυνατότητα να νομιμοποιήσει την κατάστασή του, ότι δεν επικαλείται περιστάσεις προσωπικές ή επαγγελματικές οι οποίες να είναι συγκεκριμένες, σταθερές και να

σχετίζονται με έναν συγκεκριμένο τόπο, το δικαστήριο εκτιμά ότι υπάρχει κίνδυνος φυγής και, κατά συνέπεια, αποφασίζει τη διατήρηση της κράτησης.»

Γ. Η ποινική δίωξη σε βάρος του προσφεύγοντος

22. Στις 28 Αυγούστου 2009 και ώρα 03.00, ο προσφεύγων κατέθεσε με τη βοήθεια διερμηνέα για τη συμπλοκή στην οποία είχε παρευρεθεί. Δήλωσε ότι ονομαζόταν Ahmade Sedmjed, ότι είχε γεννηθεί στις 21 Φεβρουαρίου 1985, ότι, κατά τα δύο τελευταία έτη πριν τη σύλληψή του, κατοικούσε στην Αθήνα (Αριστομένους 49) και ότι εργαζόταν ως ράφτης.

23. Δύο εκ των κατηγορουμένων για τη συμπλοκή κατέθεσαν μήνυση σε βάρος του προσφεύγοντος για δυσφήμιση.

24. Στις 4.20 η ώρα, ο προσφεύγων τέθηκε υπό κράτηση. Υπήρχαν υποψίες ότι είχε διαπράξει τα ακόλουθα αδικήματα: ψευδής δήλωση ενώπιον δημόσιας αρχής, ψευδορκία και συκοφαντική δυσφήμιση, παραβίαση του νόμου αριθ. 3386/2005 για την είσοδο και παραμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια, και ψευδή καταμήνυση σε βάρος δύο αλλοδαπών περί συμμετοχής τους στη συμπλοκή της 27^{ης} Αυγούστου. Στις 7.45 η ώρα, εξέθεσε, με τη βοήθεια διερμηνέα, τα επιχειρήματα υπεράσπισής του. Εν συνεχεία, παρουσιάστηκε ενώπιον του εισαγγελέα χωρίς διερμηνέα ούτε δικηγόρο.

25. Ο εισαγγελέας παρέπεμψε τον προσφεύγοντα σε δίκη με τη διαδικασία του αυτοφώρου ενώπιον του πλημμελειοδικείου Αθηνών με την κατηγορία της παράνομης εισόδου στη χώρα. Στο κατηγορητήριο ο ενδιαφερόμενος αναφερόταν με το όνομα Ahmade Sexdmjed και ημερομηνία γέννησης την 21^η Φεβρουαρίου 1985. Το Δικαστήριο ανέβαλε την εξέταση της υπόθεσης για τις 29 και κατόπιν για τις 31 Αυγούστου

2009 λόγω της απουσίας διερμηνέα και διέταξε την παράταση της κράτησης του προσφεύγοντος.

26. Στη συζήτηση της 31^{ης} Αυγούστου 2009, δεν υπήρχε παρουσία διερμηνέα, ο προσφεύγων δεν ερωτήθηκε αν επιθυμούσε να διορισθεί αυτεπάγγελτα δικηγόρος και δεν κλήθηκε να δηλώσει την ταυτότητά του και την ηλικία του. Με απόφαση της ίδιας ημέρας (στην οποία αναφερόταν ως ημερομηνία γέννησης του προσφεύγοντος η 21^η Φεβρουαρίου 1985), ο ενδιαφερόμενος καταδικάσθηκε σε ποινή φυλάκισης τριάντα ημερών με αναστολή για τρία έτη καθώς και σε δικαστικά έξοδα ποσού 40 ευρώ για παράνομη είσοδο στη χώρα. Καθώς ο προσφεύγων δεν μπορούσε να καταβάλει αυτό το ποσό, κρατήθηκε στο αστυνομικό τμήμα Αγίου Παντελεήμονα για οκτώ ημέρες.

27. Στις 29 Αυγούστου 2009, ο προσφεύγων είχε επιπλέον παραπεμφθεί σε δίκη ενώπιον του πλημμελειοδικείου με τη διαδικασία του αυτοφώρου για ψευδή δήλωση ενώπιον δημόσιας αρχής. Κατηγορείτο ότι είχε δώσει διάφορες εκδοχές του ονόματός του. Την 1^η Σεπτεμβρίου 2009, το πλημμελειοδικείο τον αθώωσε λόγω αμφιβολιών. Στην απόφαση αναφερόταν ως ημερομηνία γέννησης «1987 ή 1991». Ο προσφεύγων δεν έτυχε ούτε αυτή τη φορά της συνδρομής δικηγόρου.

28. Καμία δίωξη δεν ασκήθηκε σε βάρος του προσφεύγοντος για ψευδορκία και συκοφαντική δυσφήμιση.

Δ. Οι συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος

29. Ο προσφεύγων κρατήθηκε συνολικά ογδόντα τρεις ημέρες σε κελιά για ενηλίκους: από τις 27 Αυγούστου 2009 έως τις 24 Σεπτεμβρίου 2009, στο αστυνομικό τμήμα Αγίου Παντελεήμονα, κατόπιν στο αστυνομικό τμήμα Παγκρατίου έως τις 18 Νοεμβρίου 2009, ημερομηνία κατά την οποία αφέθηκε ελεύθερος.

30. Κατά τον προσφεύγοντα, οι συνθήκες κράτησης στα δύο αστυνομικά τμήματα ήταν «απάνθρωπες και εξευτελιστικές»: υπερπλήρη και πολύ βρώμικα κελιά, έλλειψη φυσικού αερισμού, μη δυνατότητα σωματικής άσκησης. Οι συνθήκες τον είχαν επηρεάσει σε τέτοιο βαθμό που είχε αρνηθεί να φάει. Ο προσφεύγων προσθέτει ότι, ενώ κρατείτο στο αστυνομικό τμήμα Παγκρατίου, είχε αντιμετωπίσει ψυχολογικά προβλήματα που τον είχαν ωθήσει να χτυπήσει το κεφάλι του στον τοίχο και να προχωρήσει σε απεργία πείνας.

31. Κατά την Κυβέρνηση, ο χώρος στον οποίο τοποθετούνται οι κρατούμενοι στο αστυνομικό τμήμα Παγκρατίου αποτελείται από τρία κελιά στο υπόγειο του κτηρίου, εμβαδού 14 τετραγωνικών μέτρων έκαστο και συνολικής χωρητικότητας δεκαπέντε ατόμων. Τα κελιά αερίζονται και φωτίζονται από παράθυρα που βλέπουν στην αυλή του κτηρίου. Τα κελιά καθαρίζονται από ιδιωτική εταιρία καθαρισμού και απολυμαίνονται μία φορά τον μήνα από εξειδικευμένη εταιρία. Οι κρατούμενοι λαμβάνουν τρία καθημερινά γεύματα, τα οποία παρέχει η καντίνα της Γενικής Αστυνομικής Διεύθυνσης Αττικής. Διαθέτουν καρτοτηλέφωνο εγκατεστημένο στον διάδρομο.

32. Στις 3 Οκτωβρίου 2009, ο προσφεύγων μεταφέρθηκε στο νοσοκομείο προκειμένου να λάβει αγωγή για ψώρα. Επέστρεψε την ίδια ημέρα στο κελί του στο αστυνομικό τμήμα. Υποστηρίζει ότι τα φάρμακα που του συνέστησε ο γιατρός δεν του χορηγήθηκαν καθόλη τη διάρκεια της συνιστώμενης περιόδου.

33. Η επικοινωνία του προσφεύγοντος με τους δικηγόρους του γινόταν μέσω των κάγκελων του κελιού του, παρουσία άλλων κρατουμένων και αστυνομικών.

34. Οι δικηγόροι του προσφεύγοντος, κατηγορώντας τους αστυνομικούς ότι ουδέποτε τους έδειξαν τις αποφάσεις που διέτασσαν την κράτηση του προσφεύγοντος, τους ενημέρωσαν ότι είχαν καταθέσει αίτηση

ασύλου και τους κάλεσαν να βγάλουν τον προσφεύγοντα από το κελί του προκειμένου να μπορέσουν να συνομιλήσουν εμπιστευτικά μαζί του. Οι αστυνομικοί δεν έκαναν δεκτό το αίτημα αυτό.

Ε. Η επίσκεψη του Συνηγόρου του πολίτη στο αστυνομικό τμήμα Αγίου Παντελεήμονα

35. Στις 10 Σεπτεμβρίου 2009, ο Συνήγορος του πολίτη, έχοντας ειδοποιηθεί από την ομάδα δικηγόρων για τα δικαιώματα προσφύγων και μεταναστών, και στηριζόμενος στο άρθρο 4 § 5 του νόμου αριθ. 3094/2005 (που του επιτρέπει να ζητά από τις αρχές πληροφορίες για μία υπόθεση, να εξετάζει πρόσωπα, να ενεργεί αυτοψία και να παραγγέλλει πραγματογνωμοσύνη), επισκέφθηκε το αστυνομικό τμήμα Αγίου Παντελεήμονα για να ζητήσει πληροφορίες για την υπόθεση του προσφεύγοντος καθώς και ενός άλλου αλλοδαπού που κρατείτο εκεί. Στην έκθεσή του, με ίδια ημερομηνία, ο Συνήγορος του πολίτη ανέφερε τα εξής:

«Ο χώρος κράτησης αποτελείτο από τρία κελιά με τέσσερα κρεβάτια (συνολικής χωρητικότητας 12 ατόμων). Κατά την ημέρα της επίσκεψής μας (...) υπήρχαν 21 άτομα. Στην είσοδο των κελιών υπήρχαν σκεπάσματα και στρώματα για τους υπεράριθμους κρατουμένους. Όπως μας ενημέρωσε ο αστυνομικός που μας συνόδευε, υπήρχαν τρεις τουαλέτες σε αυτόν τον χώρο κράτησης. Οι συνθήκες ήταν αρκετά κακές (ανεπαρκής αερισμός, κακός φωτισμός, ανεπαρκής καθαριότητα, μη δυνατότητα εξόδου στην αυλή). Παρά το γεγονός (...) ότι το αστυνομικό τμήμα είχε μεταφερθεί σε αυτό το κτήριο πριν από επτά χρόνια, ο χώρος είχε εμφανή σημάδια φθοράς.

Εν συνεχεία, ζητήσαμε να δούμε τους δύο κρατουμένους. Αρχικά, συναντήσαμε τον Ahmade Seydmajed ο οποίος, κατά τη σύλληψή του, είχε δηλώσει ότι ήταν ανήλικος (έτος γέννησης 1993). Η

επικοινωνία μας μαζί του ήταν ιδιαίτερος δύσκολη διότι δε μιλούσε ικανοποιητικά ούτε ελληνικά ούτε αγγλικά. Κατά τη συζήτησή μας (...), μας διευκρίνισε ότι είχε συλληφθεί (...) και ότι είχε αρχικά κρατηθεί για τέσσερις ημέρες στα κελιά της Διεύθυνσης Ασφαλείας πριν να μεταφερθεί στα κελιά του αστυνομικού τμήματος στο οποίο βρισκόταν εδώ και οκτώ ημέρες. Όταν τον ρωτήσαμε αν γνώριζε τον λόγο της κράτησής του, μας απάντησε [ότι κατά τη σύλληψή του] είχε εισέλθει παράνομα πριν κάποιες ημέρες στη χώρα χωρίς να διαθέτει νόμιμα έγγραφα. Τον ρωτήσαμε αν είχε καταθέσει αίτηση ασύλου και μας απάντησε ότι το είχε πράξει πριν λίγες ημέρες, κατά την κράτησή του, και μέσω των δικηγόρων τους, αλλά ότι δε γνώριζε αν η αίτηση αυτή είχε ήδη εξετασθεί.

(...)

Πρέπει να αναφέρουμε ότι, κατά την επίσκεψή μας, συναντήσαμε και άλλους αλλοδαπούς, οι οποίοι ομοίως κρατούνταν στο πλαίσιο διαδικασίας απέλασης, και ότι κάποιος δήλωσαν ότι βρίσκονταν εκεί για χρονικό διάστημα άνω των εκατό ημερών.»

ΣΤ. Η απελευθέρωση του προσφύγοντος

36. Στις 18 Νοεμβρίου 2009, ο προσφύγων αφέθηκε ελεύθερος. Το τμήμα αλλοδαπών Αττικής του παρέδωσε ένα «υπηρεσιακό σημείωμα» στο οποίο αναγραφόταν με το επώνυμο Ahmedi/Sedmjed και το όνομα Sediami/Ahmade και ημερομηνία γέννησης την 1^η Ιανουαρίου 1985. Το σημείωμα διευκρίνιζε ότι ο προϊστάμενος του τμήματος αλλοδαπών Αττικής είχε αναστείλει την εκτέλεση της απόφασης απέλασης έως την έκδοση απόφασης επί της αίτησης ασύλου (άρθρο 78 του νόμου αριθ. 3386/05). Διευκρίνιζε επίσης ότι το Δημόσιο θα αναλάμβανε τα έξοδα ταξιδιού του προσφύγοντος προς τη χώρα του αν αυτός επιθυμούσε να φύγει οικειοθελώς από τη χώρα. Το τμήμα αλλοδαπών παρέδωσε επιπλέον

στον ενδιαφερόμενο κλήση προς εμφάνιση ενώπιον της γνωμοδοτικής επιτροπής ασύλου, στην οποία αναγραφόταν ως Ahmade Seydmajed, γεννηθείς το 1993.

Z. Η αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος

37. Στις 8 Σεπτεμβρίου 2009, ενώ κρατείτο στο αστυνομικό τμήμα Αγίου Παντελεήμονα, ο προσφεύγων κατέθεσε αίτηση ασύλου. Έχοντας συνταχθεί από τους δικηγόρους που τον είχαν αναλάβει (πιο πάνω παράγραφος 15), η αίτηση ανέφερε το ονοματεπώνυμο του προσφεύγοντος, το ονοματεπώνυμο του πατέρα και της μητέρας του, την αφγανική υπηκοότητά του και το 1993 ως έτος γέννησης. Το περιεχόμενο της αίτησης ήταν το ακόλουθο:

«Ζητώ να αναγνωρισθώ ως πρόσφυγας σύμφωνα με τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 σχετικά με το νομικό καθεστώς των προσφύγων.»

38. Στις 25 Σεπτεμβρίου 2009, εκπρόσωποι της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες (HCR) κάλεσαν τον διευθυντή του τμήματος αλλοδαπών Αττικής να εξετάσει κατά προτεραιότητα την αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος.

39. Στις 7 Οκτωβρίου 2009, ο προσφεύγων παρουσιάστηκε ενώπιον της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής και του ορίστηκε ραντεβού για τις 13 Οκτωβρίου 2009 για συνέντευξη ενώπιον της 6^{ης} γνωμοδοτικής επιτροπής για τους πρόσφυγες. Η κλήση που παραδόθηκε στον προσφεύγοντα ανέφερε ως ημερομηνία γέννησης αυτού την 1^η Ιανουαρίου 1993. Η συνέντευξη αναβλήθηκε για τις 24 Νοεμβρίου 2009 ώστε να μπορέσει να είναι παρών ο δικηγόρος του προσφεύγοντος. Κατά την ημερομηνία αυτή, η Διεύθυνση Αλλοδαπών χορήγησε μία βεβαίωση αιτούντος άσυλο στον προσφεύγοντα (στην οποία αναγραφόταν ως ημερομηνία γέννησης η 1^η Ιανουαρίου 1994) και ανατέθηκε στο υπουργείο Υγείας η ανεύρεση καταλύματος για αυτόν.

40. Κατά τη συνέντευξη ενώπιον της γνωμοδοτικής επιτροπής, ο προσφεύγων δήλωσε ότι ήταν Αφγανός υπήκοος, γεννηθείς την 1^η Ιανουαρίου 1994 στο Ιράν, μουσουλμανικού θρησκειύματος, και ότι είχε εγκαταλείψει τη χώρα του διότι φοβόταν για την προσωπική ασφάλειά του και για φυλετικούς λόγους.

41. Στην από 24 Νοεμβρίου 2009 γνωμοδότησή της, η γνωμοδοτική επιτροπή ανέφερε ως ημερομηνία γέννησης του προσφεύγοντος την 1^η Ιανουαρίου 1994, διευκρινίζοντας ότι αυτή βασιζόταν σε όσα είχε δηλώσει ο τελευταίος. Σημείωνε, μεταξύ άλλων, ότι εξετάζοντας την αίτηση του προσφεύγοντος, είχε λάβει υπόψη το άρθρο 3 της Διεθνούς Σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού του 1989 και ότι το συμφέρον αυτού ως ανηλίκου ήταν να ζήσει με τη γιαγιά του με την οποία είχε μεγαλώσει. Θεωρούσε ότι, αν έμενε στην Ελλάδα, κινδύνευε να πέσει θύμα εκμετάλλευσης από κυκλώματα παιδικής εργασίας.

42. Με απόφαση της 14^{ης} Δεκεμβρίου 2009, η οποία κοινοποιήθηκε στον προσφεύγοντα στις 19 Δεκεμβρίου 2009, η διεύθυνση αλλοδαπών απέρριψε την αίτηση ασύλου. Διατύπωσε τα εξής:

«Λαμβανομένων υπόψη (...) των στοιχείων του φακέλου και της συνέντευξης, η Επιτροπή, ομόφωνα, θεωρεί ότι δε συντρέχουν οι νόμιμες προϋποθέσεις για την αναγνώριση του προσφεύγοντος ως πρόσφυγα και τη χορήγηση ασύλου. Αυτός δήλωσε και υποστήριξε ότι είχε εγκαταλείψει τη χώρα του διότι φοβόταν για τη ζωή του λόγω της εκρηκτικής κατάστασης που επικρατούσε στο Αφγανιστάν, όπου ένοπλες συρράξεις είχαν θύματα πολλούς πολίτες, και ότι άνηκε στην εθνότητα των «Saïd», οι οποίοι υφίσταντο συστηματικά διακρίσεις. Εν τούτοις, δεν εξέθεσε περιστατικά ή πράξεις δίωξης σε βάρος του για να στηρίξει τους ισχυρισμούς του. Ανέφερε ότι είχε εγκαταλείψει το Ιράν, όπου είχε γεννηθεί και μεγαλώσει με τη γιαγιά του, διότι ήταν παράνομος και

κινδύνευε να απελαθεί προς το Αφγανιστάν. Ωστόσο η Επιτροπή δε θεώρησε πειστικό αυτόν τον ισχυρισμό, διότι ο ενδιαφερόμενος πήγαινε κανονικά σε ένα ιρανικό σχολείο, εργαζόταν κανονικά και η υπόλοιπη οικογένειά του κατοικούσε στο Ιράν χωρίς να ανησυχεί. Οι ισχυρισμοί του δεν αρκούν για να στηρίξουν έναν φόβο ατομικής δίωξης για λόγους σχετικούς με τη φυλή, τη θρησκεία, την εθνικότητα, την κοινωνική τάξη ή τις πολιτικές πεποιθήσεις (...). Συνεπώς, η αίτηση ασύλου του είναι προδήλως αβάσιμη και καταχρηστική, διότι από τα παραπάνω προκύπτει ότι χρησιμοποιεί την αίτηση και τη διαδικασία ασύλου για να διευκολύνει την παραμονή του στην Ελλάδα προκειμένου να βρει εργασία και να βελτιώσει τις συνθήκες ζωής του.»

43. Η απόφαση χορηγούσε στον προσφεύγοντα προθεσμία εξήντα ημερών από την ημερομηνία της κοινοποίησης για να φύγει από τη χώρα.

44. Ο προσφεύγων άσκησε τότε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτηση ακύρωσης αυτής της απόφασης και, στις 10 Φεβρουαρίου 2010, άσκησε αίτηση αναστολής της εκτέλεσης αυτής. Η συζήτηση για την εξέταση της αίτησης αναστολής, η οποία είχε αρχικά οριστεί για τις 15 Μαρτίου 2011, έλαβε χώρα στις 26 Ιανουαρίου 2012.

45. Στις 8 Απριλίου 2010, με αίτημα του προσφεύγοντος, το Συμβούλιο της Επικρατείας αποφάσισε να τον απαλλάξει από τα δικαστικά έξοδα ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου.

46. Στις 28 Ιανουαρίου 2011, ο πρόεδρος του 4^{ου} τμήματος διέγραψε την υπόθεση από το πινάκιο και, στις 17 Μαΐου 2011, ο φάκελος διαβιβάστηκε στο διοικητικό εφετείο Αθηνών, δυνάμει των άρθρων 49 και 50 του νόμου αριθ. 3900/2010 τα οποία ανέθεταν την εξέταση υποθέσεων αυτού του είδους στα διοικητικά εφετεία.

47. Εν τω μεταξύ, το προεδρικό διάταγμα αριθ. 114/2010, το οποίο δημοσιεύθηκε στις 22 Νοεμβρίου 2010, είχε επανεισάγει το δικαίωμα των

αιτούντων άσυλο να ζητούν την επανεξέταση της αίτησής τους από τη διοίκηση (μία επιτροπή αποτελούμενη από έναν εκπρόσωπο του υπουργείου εσωτερικών ή του υπουργείου Δικαιοσύνης, έναν εκπρόσωπο της HCR και ένα νομικό ειδικό σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων και προσφύγων).

48. Δυνάμει του άρθρου 32 του διατάγματος, ο προσφεύγων διέθετε διάστημα τριών μηνών για να ζητήσει την εν λόγω επανεξέταση, αλλά από έγγραφο της Ελληνικής Αστυνομίας (τμήμα πολιτικού ασύλου) προκύπτει ότι δεν έκανε χρήση αυτής της δυνατότητας.

49. Με απόφαση της 7^{ης} Φεβρουαρίου 2012, το διοικητικό εφετείο, συνεδριάζοντας σε συμβούλιο (το οποίο είχε εν τω μεταξύ καταστεί αρμόδιο να αποφαινεται επί αιτήσεων αυτού του είδους), απέρριψε την αίτηση αναστολής σημειώνοντας μεταξύ άλλων ότι ο προσφεύγων δεν είχε προσκομίσει κανένα αποδεικτικό στοιχείο ικανό να στηρίξει τον ισχυρισμό του σύμφωνα με τον οποίο σε περίπτωση απέλασης προς το Ιράν κινδύνευε να υποστεί διώξεις, και να αιτιολογήσει ότι οι φόβοι του σε περίπτωση επιστροφής σε αυτή τη χώρα ήταν δικαιολογημένοι. Επιπλέον, ο ισχυρισμός του σύμφωνα με τον οποίο θα κινδύνευε προσωπικά στο Ιράν ήταν διατυπωμένος αφηρημένα και δε βασιζόταν σε διώξεις των οποίων είχε αποτελέσει προηγουμένως αντικείμενο ή σε γεγονότα που είχε βιώσει ο ίδιος.

Η. Οι ενέργειες για τον προσδιορισμό της ηλικίας του προσφεύγοντος

50. Στις 21 Σεπτεμβρίου 2009, κατά την κατάθεση της παρούσας προσφυγής, ο προσφεύγων άσκησε ενώπιον του Δικαστηρίου αίτηση εφαρμογής προσωρινών μέτρων. Στην αίτησή του, ζητούσε να αφεθεί ελεύθερος καθώς και να αρθεί το μέτρο της απέλασης που είχε ληφθεί σε βάρος του. Υποστήριζε ως προς τούτο ότι είχε γεννηθεί το 1993, ότι ήταν ως εκ τούτου ανήλικος και ότι ενδεχόμενη απέλασή του προς το

Αφγανιστάν ή προς άλλη χώρα θα αντέβαινε προς τα δικαιώματα του παιδιού. Την ίδια ημέρα, το Δικαστήριο ζήτησε από τον προσφεύγοντα να του προσκομίσει στοιχεία που να αποδεικνύουν την ηλικία του, καθώς και τον επικείμενο χαρακτήρα της απέλασής του. Την ίδια ημέρα, η δικηγόρος του προσφεύγοντος απάντησε ότι αυτός δεν έφερε πάνω του έγγραφα που να αποδεικνύουν την ηλικία του, και ότι δεν γνώριζε ούτε την ημερομηνία απέλασής του ούτε τη χώρα προορισμού. Ζήτησε επιπλέον να προβεί το Ελληνικό Κράτος σε μία επιστημονική εκτίμηση της ηλικίας του προσφεύγοντος (age assessment).

51. Με επιστολή της 15^{ης} Οκτωβρίου 2009, το Δικαστήριο κάλεσε την Κυβέρνηση να του αποστείλει επιστημονική έκθεση περί προσδιορισμού της ηλικίας του προσφεύγοντος, η οποία να έχει συνταχθεί από γιατρό, ψυχολόγο, εξειδικευμένο εκπαιδευτικό ή οποιοδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο επαγγελματία.

52. Στις 21 Οκτωβρίου 2009, αστυνομικός της διεύθυνσης αλλοδαπών επισκέφθηκε τον προσφεύγοντα ο οποίος κρατείτο τότε στο αστυνομικό τμήμα Παγκρατίου, τον ενημέρωσε για την επιστολή αυτή του Δικαστηρίου και τον ρώτησε αν συναινούσε στο να υποβληθεί σε ακτινολογική εξέταση. Ο προσφεύγων απάντησε ότι προτιμούσε να εξετασθεί από παιδοψυχίατρο εξειδικευμένο στους ασυνόδευτους ανηλίκους-πρόσφυγες και ότι δεν επιθυμούσε να υποβληθεί σε ακτινολογική εξέταση για λόγους που σχετίζονταν με την υγεία του. Η Κυβέρνηση ενημέρωσε το Δικαστήριο για την απάντηση του προσφεύγοντος.

53. Στις 6 Νοεμβρίου 2009, ο προσφεύγων οδηγήθηκε στην ιατροδικαστική υπηρεσία της οδοντιατρικής σχολής του πανεπιστημίου Αθηνών προκειμένου να υποβληθεί σε ακτινολογική εξέταση της σιαγόνας του. Κατά τους γιατρούς, μόνο μία τέτοια εξέταση θα επέτρεπε τον προσδιορισμό της ηλικίας του προσφεύγοντος. Ενώ βρισκόταν ήδη στην

οδοντιατρική σχολή, ο προσφεύγων ζήτησε και του επετράπη να επικοινωνήσει με τη δικηγόρο του παρουσία διερμηνέα. Λόγω της άρνησης του προσφεύγοντος, στις 21 Οκτωβρίου 2009, η οποία επαναλήφθηκε στις 6 Νοεμβρίου ενώπιον του γιατρού και παρουσία διερμηνέα, η εξέταση δεν έλαβε χώρα και ο γιατρός πραγματοποίησε μόνο οπτική εξέταση. Ο αστυνομικός που συνόδευε τον προσφεύγοντα συνομίλησε και με την δικηγόρο η οποία, σύμφωνα με τον αστυνομικό αυτό, δεν αντιτίθετο στην εν λόγω εξέταση.

54. Σε έκθεση της 13^{ης} Νοεμβρίου 2009, ένας καθηγητής της οδοντιατρικής σχολής βεβαίωσε ότι ο προσδιορισμός της ηλικίας των ανθρώπων μπορούσε να γίνει μόνο με ακτινολογική εξέταση της σιαγόνας και ότι μία τέτοια εξέταση δεν παρουσίαζε κανέναν κίνδυνο για την υγεία των εξετασθέντων. Κατέληγε ότι δεν κατέστη δυνατό να γίνει κάποια εκτίμηση για την ηλικία του προσφεύγοντος.

II. ΤΟ ΕΦΑΡΜΟΣΤΕΟ ΕΘΝΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

55. Το άρθρο 572 του κώδικα ποινικής δικονομίας προβλέπει:

«1. Ο εισαγγελέας των πλημμελειοδικών του τόπου όπου εκτίεται η ποινή ασκεί τις προβλεπόμενες στον Κώδικα (Ποινικής Δικονομίας) βασικών κανόνων για τη μεταχείριση των κρατουμένων αρμοδιότητές του και μεριμνά για την έκτιση της ποινής και την εφαρμογή των μέτρων ασφαλείας, σύμφωνα με τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, του Ποινικού Κώδικα και των ειδικών νόμων για την εκτέλεση ποινών.

2. Για την άσκηση των κατά την παράγραφο 1 αρμοδιοτήτων του ο εισαγγελέας πλημμελειοδικών επισκέπτεται τη φυλακή τουλάχιστον

μία φορά την εβδομάδα. Κατά τις επισκέψεις αυτές δέχεται κρατούμενους που έχουν ζητήσει ακρόαση».

56. Τα άρθρα 2, 76 (προϋποθέσεις και διαδικασία διοικητικής απέλασης) και 77 (προσφυγή κατά της διοικητικής απέλασης) του νόμου αριθ. 3386/2005 σχετικά με την είσοδο, διαμονή και κοινωνική ένταξη υπηκόων τρίτων χωρών στην ελληνική επικράτεια, όπως αυτά ίσχυαν κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών, προέβλεπαν:

Άρθρο 2

«1. Οι διατάξεις του νόμου αυτού δεν έχουν εφαρμογή:

(...)

γ) στους πρόσφυγες και στα πρόσωπα που έχουν υποβάλει αίτηση για την αναγνώριση του καθεστώτος του πρόσφυγα, κατά την έννοια της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 (...).»

Άρθρο 76

«1. Η διοικητική απέλαση αλλοδαπού επιτρέπεται εφόσον:

(...)

γ. Η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή την ασφάλεια της χώρας.

2. Η απέλαση διατάσσεται με απόφαση του οικείου Αστυνομικού Διευθυντή και (...) αφού προηγουμένως δοθεί στον αλλοδαπό προθεσμία τουλάχιστον σαράντα οκτώ ωρών για να υποβάλει τις αντιρρήσεις του.

3. Εφόσον ο αλλοδαπός κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, με απόφαση των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου, διατάσσεται η προσωρινή κράτησή του μέχρι την έκδοση, εντός τριών ημερών, απόφασης ως προς την απέλασή του

(...). Ο αλλοδαπός που κρατείται (...) μπορεί να προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησής του ενώπιον του προέδρου (...) του διοικητικού πρωτοδικείου (...).

4. Σε περίπτωση που ο προς απέλαση αλλοδαπός δεν κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή ο πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου διαφωνεί ως προς την κράτησή του, με την ίδια απόφαση τάσσει σε αυτόν προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα ημέρες.

5. Η κατά τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου αυτού απόφαση μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση των διαδίκων, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία (...).»

Άρθρο 77

«Κατά της απόφασης απέλασης δικαιούται ο αλλοδαπός να προσφύγει μέσα σε προθεσμία πέντε ημερών από την κοινοποίησή της στον Υπουργό Δημόσιας Τάξης (...). Η σχετική απόφαση εκδίδεται μέσα σε τρεις εργάσιμες ημέρες από την άσκηση της προσφυγής. Η άσκηση προσφυγής συνεπάγεται την αναστολή εκτέλεσης της απόφασης. Σε περίπτωση κατά την οποία με την απόφαση απέλασης έχει διαταχθεί και η κράτηση, η αναστολή αφορά μόνο την απέλαση.»

57. Η Κυβέρνηση υπέβαλε συνημμένα στις παρατηρήσεις της ορισμένες αποφάσεις που έχουν εκδώσει τα ελληνικά διοικητικά δικαστήρια και, ιδίως, το διοικητικό πρωτοδικείο Αθηνών. Επισημαίνει ότι, εφαρμόζοντας το άρθρο 76 § 3 του νόμου αριθ. 3386/2005, τα δικαστήρια αυτά εξετάζουν, εκτός του ζητήματος αν εκείνος που διατύπωσε αντιρρήσεις είναι ύποπτος φυγής ή αποτελεί κίνδυνο για τη δημόσια τάξη (λαμβάνοντας ιδίως υπόψη το ζήτημα κατά πόσον αυτός διαθέτει μόνιμη

κατοικία στη χώρα, εργασία ή ζωτικές σχέσεις – αποφάσεις αριθ. 4/2007 του διοικητικού πρωτοδικείου Ρόδου και αριθ. 94/2009 του διοικητικού πρωτοδικείου Ηρακλείου), άλλους λόγους που να μπορούν να αιτιολογήσουν τη διατήρηση ή την άρση της κράτησης, όπως λόγοι υγείας του ενδιαφερομένου (αποφάσεις αριθ. 257/2006, 388/2007 και 2532/2008 του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών), η υποβολή αίτησης ασύλου (αποφάσεις αριθ. 84/2007, 125/2007, 301/2007, 598/2007, 600/2007, 799/2007, 813/2007 και 3630/2006 του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών, στις οποίες αναφέρεται ρητά ότι «απαγορεύεται η απέλαση αλλοδαπού που έχει υποβάλει αίτηση ασύλου (...) η οποία εξακολουθεί να εκκρεμεί»), και η ανηλικότητα του αλλοδαπού (απόφαση αριθ. 4610/2007 του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών).

58. Πάντοτε σύμφωνα με την Κυβέρνηση, έχει γίνει επίσης δεκτό ότι η αναστολή εκτέλεσης (συμπεριλαμβανομένης μέσα στα πλαίσια προσωρινής διαταγής) της απόφασης διοικητικής απέλασης επέφερε την άρση της κράτησης καθώς, σε αυτή την περίπτωση, έλλειπε η νομική βάση αυτής (αποφάσεις αριθ. 1385/2009 του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών και αριθ. 1263/2009 του διοικητικού πρωτοδικείου Θεσσαλονίκης).

59. Τέλος, η Κυβέρνηση προσθέτει ότι ένας αλλοδαπός μπορεί να καταθέσει αίτησης ανάκλησης της απόφασης απόρριψης των αντιρρήσεών του, δυνάμει των διατάξεων του άρθρου 76 § 6 του νόμου αριθ. 3386/2005, υπό την προϋπόθεση της προσκόμισης νέων στοιχείων που αποδεικνύουν τροποποίηση των πραγματικών περιστατικών επί των οποίων στηρίχθηκε το δικαστήριο για να απορρίψει τις αντιρρήσεις, όπως, ενδεικτικά, εφόσον αποδεικνύεται ότι δεν υφίσταται πλέον ενδεχόμενο απομάκρυνσης του αλλοδαπού, δεδομένου ότι αυτός απέκτησε προσωρινό δικαίωμα νόμιμης διαμονής (απόφαση αριθ. 490/2011 του προέδρου του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών) ή εφόσον αποδεικνύεται ότι δεν υφίσταται πλέον κίνδυνος φυγής και, συνεπώς, ούτε θεμιτός λόγος κράτησης του αλλοδαπού

(αποφάσεις αριθ. 438/2011 και 380/2011 του προέδρου του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών).

60. Τα άρθρα 76 και 78 (αναστολή της απέλασης) τροποποιήθηκαν με το νόμο αριθ. 3900/2010 (έναρξη ισχύος την 1^η Ιανουαρίου 2011) και προβλέπουν στο εξής τα εξής:

Άρθρο 76

«1. Η διοικητική απέλαση αλλοδαπού επιτρέπεται εφόσον:
α. Έχει καταδικασθεί τελεσίδικα σε ποινή στερητική της ελευθερίας τουλάχιστον ενός έτους (...) για την προώθηση λαθρομεταναστών στο εσωτερικό της Χώρας ή τη διευκόλυνση της μεταφοράς ή προώθησης τους ή της εξασφάλισης καταλύματος σε αυτούς για απόκρυψη (...).

β. Έχει παραβιάσει τις διατάξεις του νόμου αυτού.

γ. Η παρουσία του στο ελληνικό έδαφος είναι επικίνδυνη για τη δημόσια τάξη ή ασφάλεια της Χώρας.

(...)

2. Η απέλαση διατάσσεται με απόφαση του οικείου Αστυνομικού Διευθυντή και (...) αφού προηγουμένως δοθεί στον αλλοδαπό προθεσμία τουλάχιστον σαράντα οκτώ ωρών για να υποβάλει τις αντιρρήσεις του.

3. Εφόσον ο αλλοδαπός εκ των εν γένει περιστάσεων κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή αποφεύγει ή παρεμποδίζει την προετοιμασία της αναχώρησης του ή τη διαδικασία απομάκρυνσης του, με απόφαση των οργάνων της προηγούμενης παραγράφου, διατάσσεται η προσωρινή κράτηση του μέχρι την έκδοση, εντός 3 ημερών, απόφασης ως προς την απέλαση του. Εφόσον εκδοθεί απόφαση απέλασης, η κράτηση συνεχίζεται ως την εκτέλεση της απέλασης, σε καμία όμως περίπτωση δεν μπορεί

να υπερβαίνει τους 6 μήνες. Σε περίπτωση που η απέλαση καθυστερεί επειδή αυτός αρνείται να συνεργαστεί ή καθυστερεί η λήψη των αναγκαίων για την απέλαση του εγγράφων από τη χώρα καταγωγής ή προέλευσης του, η κράτηση του αλλοδαπού είναι δυνατόν να παραταθεί για περιορισμένο χρόνο, που δεν υπερβαίνει τους 12 μήνες. Ο αλλοδαπός πρέπει να πληροφορείται στη γλώσσα που κατανοεί, τους λόγους της κράτησης του και να διευκολύνεται η επικοινωνία με τον πληρεξούσιο δικηγόρο του. Ο αλλοδαπός που κρατείται (...) μπορεί να προβάλει και αντιρρήσεις κατά της απόφασης κράτησης ή παράτασης της κράτησης του ενώπιον του προέδρου ή του υπ' αυτού οριζόμενου πρωτοδίκη του διοικητικού πρωτοδικείου, στην Περιφέρεια του οποίου κρατείται.

4. Οι αντιρρήσεις πρέπει να διαλαμβάνουν συγκεκριμένους λόγους, μπορούν δε να υποβληθούν και προφορικά, οπότε συντάσσεται συναφώς, από το γραμματέα, σχετική έκθεση.

Ως προς την εκδίκαση αυτών, εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις της περίπτωσης γ' της παραγράφου 2 του άρθρου 27 και της παραγράφου 1 του άρθρου 204 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. Εφόσον ζητηθεί, ακούγεται υποχρεωτικά από τον δικαστή ο αντιλέγων (...) τούτο δε μπορεί να διατάξει, σε κάθε περίπτωση, και ο δικαστής.

Οι κατά τη διαδικασία αυτή προβαλλόμενοι ισχυρισμοί πρέπει να αποδεικνύονται παραχρήμα.

Ο αρμόδιος κατά την παράγραφο 3 δικαστής, ο οποίος κρίνει και για τη νομιμότητα της κράτησης ή της παράτασης της, εκδίδει παραχρήμα την απόφαση του για τις αντιρρήσεις, την οποία διατυπώνει συνοπτικώς στο τηρούμενο πρακτικό. Αντίγραφο του πρακτικού αυτού παραδίδεται αμέσως στην αστυνομική αρχή.

Αν πρόκειται για ημέρα αργίας, δεν απαιτείται η παρουσία γραμματέα, τα σχετικά δε πρακτικά, καθώς και η κατά την παράγραφο 1 έκθεση, συντάσσονται από τον ίδιο δικαστή. Η απόφαση αυτή δεν υπόκειται σε κανένα ένδικο μέσο.

5. Σε περίπτωση που ο προς απέλαση αλλοδαπός δεν κρίνεται ύποπτος φυγής ή επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη ή ο πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου διαφωνεί ως προς την κράτηση του, με την ίδια απόφαση τάσσει σε αυτόν προθεσμία προς αναχώρηση, η οποία δεν μπορεί να υπερβαίνει τις τριάντα ημέρες, εκτός και αν συντρέχει λόγος που κωλύει την απέλαση.

6. Η κατά τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου αυτού απόφαση μπορεί να ανακληθεί ύστερα από αίτηση των διαδίκων, αν η αίτηση ανάκλησης στηρίζεται σε νέα στοιχεία (...)»

Άρθρο 78

«Αν δεν είναι εφικτή η άμεση απέλαση του αλλοδαπού από τη Χώρα για λόγους ανωτέρας βίας, ο Υπουργός Δημόσιας Τάξης (...) μπορεί, με απόφαση του, να αναστείλει την εκτέλεση της απόφασης απέλασης. Με όμοια απόφαση επιβάλλονται στον αλλοδαπό περιοριστικοί όροι.»

61. Το άρθρο 13 του προεδρικού διατάγματος αριθ. 114/2010 (καθεστώς πρόσφυγα: ενιαία διαδικασία για τους πρόσφυγες και τους ανιθαγενείς), το οποίο ενσωματώνει στην ελληνική έννομη τάξη την οδηγία του Συμβουλίου 2005/85/EK της 1^{ης} Δεκεμβρίου 2005 (σχετικά με τις ελάχιστες προδιαγραφές για τις διαδικασίες με τις οποίες τα Κράτη μέλη χορηγούν και ανακαλούν το καθεστώς του πρόσφυγα), προβλέπει:

«1. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, που αιτείται διεθνούς προστασίας, δεν κρατείται για μόνο το λόγο ότι εισήλθε και

παραμένει παράνομα στη χώρα. Πρόσωπο, το οποίο κατά το χρόνο που κρατείται υποβάλλει αίτηση διεθνούς προστασίας, παραμένει υπό κράτηση εάν συντρέχουν οι προϋποθέσεις της παραγράφου 2.

2. Η κράτηση των αιτούντων σε κατάλληλο χώρο επιτρέπεται κατ' εξαίρεση και εφόσον δεν μπορούν να εφαρμοσθούν εναλλακτικά μέτρα, για έναν από τους παρακάτω λόγους:

α. Δεν φέρει ή έχει καταστρέψει τα ταξιδιωτικά του έγγραφα και είναι αναγκαίο να διαπιστωθεί η ταυτότητα του, οι συνθήκες εισόδου και τα πραγματικά στοιχεία προέλευσης του, ιδίως στις περιπτώσεις μαζικών αφίξεων παράνομα εισερχομένων αλλοδαπών.

β. Συνιστά κίνδυνο για την εθνική ασφάλεια ή τη δημόσια τάξη για λόγους που αναλύονται ειδικώς στην απόφαση κράτησης.

γ. Κρίνεται αναγκαία για την ταχεία και αποτελεσματική εξέταση του αιτήματος.

3. Η απόφαση για την κράτηση των αιτούντων διεθνή προστασία λαμβάνεται από τον οικείο Αστυνομικό Διευθυντή και, προκειμένου περί Γενικών Αστυνομικών Διευθύνσεων Αττικής και Θεσσαλονίκης, από τον αρμόδιο για θέματα αλλοδαπών Αστυνομικό Διευθυντή και περιέχει πλήρη και εμπεριστατωμένη αιτιολογία.

4. Η κράτηση αυτή επιβάλλεται για το απολύτως αναγκαίο χρονικό διάστημα και σε καμία περίπτωση δεν δύναται να υπερβαίνει τις ενενήντα (90) ημέρες. Εάν ο αιτών έχει προηγουμένως κρατηθεί εν όψει διοικητικής απέλασης του, ο συνολικός χρόνος κράτησης δεν δύναται να υπερβαίνει τις εκατόν ογδόντα (180) ημέρες.

5. Οι αιτούντες που κρατούνται, σύμφωνα με τις προηγούμενες παραγράφους, έχουν τα δικαιώματα (...) υποβολής αντιρρήσεων που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 76 του ν. 3386/2005, όπως ισχύει.

6. Στις περιπτώσεις κράτησης αιτούντων, οι αρμόδιες αρχές (...) εφαρμόζουν τα ακόλουθα:
- α. Μεριμνούν ώστε οι γυναίκες να κρατούνται σε χώρο χωριστά από τους άντρες.
  - β. Αποφεύγουν την κράτηση των ανήλικων. Ανήλικοι που έχουν χωριστεί από τις οικογένειες τους και ασυνόδευτοι ανήλικοι κρατούνται μόνο για το απαραίτητο χρόνο έως την ασφαλή παραπομπή τους σε κατάλληλες δομές φιλοξενίας ανηλίκων.
  - γ. Αποφεύγουν την κράτηση εγκύων σε προχωρημένη εγκυμοσύνη ή λεχώνων.
  - δ. Παρέχουν στους κρατούμενους την προσήκουσα ιατρική φροντίδα.
  - ε. Διασφαλίζουν το δικαίωμα για νομική εκπροσώπηση των κρατούμενων.
  - στ. Μεριμνούν ώστε οι κρατούμενοι να ενημερώνονται για τους λόγους και τη διάρκεια της κράτησης.»

62. Στην προγενέστερη του 2010 εκδοχή του, τον ίδιο άρθρο (με τίτλο «Κράτηση των αιτούντων») προέβλεπε:

«1. Υπήκοος τρίτης χώρας ή ανιθαγενής, που αιτείται τη χορήγηση καθεστώτος πρόσφυγα, δεν κρατείται για μόνο το λόγο ότι εισήλθε και παραμένει παράνομα στη χώρα. Το πρόσωπο που υποβάλλει αίτημα για τη χορήγηση ασύλου, κατά το χρόνο που κρατείται και εκκρεμεί σε βάρος του διαδικασία απέλασης, παραμένει υπό κράτηση και η αίτησή του εξετάζεται με απόλυτη προτεραιότητα. Μέχρι την ολοκλήρωση της διοικητικής διαδικασίας ασύλου δεν απελαύνεται.

(...)

3. Οι αιτούντες άσυλο που κρατούνται (...) έχουν τα δικαιώματα προσφυγής και υποβολής αντιρρήσεων που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 76 του ν. 3386/2005.»

63. Το άρθρο 6 της υπουργικής απόφασης αριθ. 4803/13/7/18.26/6/1992, σχετικά με τον «καθορισμό των λεπτομερειών για την εκτέλεση αποφάσεων απέλασης αλλοδαπών» προβλέπει:

«Οι προς απέλαση αλλοδαποί κρατούνται στα κρατητήρια των αστυνομικών υπηρεσιών ή σε άλλους κατάλληλους χώρους που καθορίζονται με διαταγή του υπουργού Δημοσίας Τάξεως. Σε ότι αφορά τη διατροφή, περίθαλψη και την εν γένει μεταχείρισή τους ισχύουν ότι και για τους λοιπούς κρατουμένους.»

64. Οι εφαρμοστέες διατάξεις του άρθρου 52 του προεδρικού διατάγματος αριθ. 18/1989, όπως τροποποιήθηκε από το άρθρο 34 § 3 του νόμου αριθ. 3772/2009, έχουν ως εξής:

«1. Αν υποβληθεί αίτηση ακυρώσεως ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, ο αρμόδιος υπουργός (...) μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να διατάξει την αναστολή εκτέλεσης της προσβαλλόμενης πράξης.

2. Επιτροπή που συγκροτείται κάθε φορά από τον Πρόεδρο του Συμβουλίου ή του αρμόδιου τμήματος και απαρτίζεται από τον ίδιο ή το νόμιμο αναπληρωτή του, τον εισηγητή της υπόθεσης και έναν σύμβουλο, μπορεί, μετά από αίτηση εκείνου που άσκησε αίτηση ακυρώσεως, να αναστείλει την εκτέλεση της προσβαλλόμενης πράξης με συνοπτικά αιτιολογημένη απόφαση η οποία εκδίδεται σε συμβούλιο. Η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή και επί των αιτήσεων ακύρωσης που εισάγονται ενώπιον των διοικητικών πρωτοδικείων.

(...)

5. Ο Πρόεδρος του Συμβουλίου ή του αρμόδιου Τμήματος μπορεί (...) να εκδώσει προσωρινή διαταγή αναστολής εκτέλεσεως [της προσβληθείσας διοικητικής πράξης] η οποία καταχωρίζεται κάτω από την αίτηση. Στην περίπτωση αυτή, ορίζεται αμέσως εισηγητής και δικάσιμος για την εκδίκαση της αιτήσεως ακυρώσεως και γίνονται, με επιμέλεια του αιτούντος, οι κατά την παράγραφο 3 κοινοποιήσεις.

Για την έκδοση προσωρινής διαταγής αποφαινεται ο Πρόεδρος, το ταχύτερο δυνατόν μετά την προσκόμιση του αποδεικτικού κοινοποίησης (...). Ο Υπουργός ή το νομικό πρόσωπο δημοσίου δικαίου μπορούν να διατυπώσουν τις απόψεις τους μέσα σε πέντε (5) εργάσιμες ημέρες από την κοινοποίηση. Σε εξαιρετικά επείγουσες περιπτώσεις ο Πρόεδρος αποφαινεται χωρίς τις πιο πάνω κοινοποιήσεις, οι οποίες, σε περίπτωση εκδόσεως προσωρινής διαταγής, γίνονται από τον αιτούντα αμέσως. (...)

65. Το άρθρο 66 § 6 του διατάγματος 141/1991 σχετικά με τις αρμοδιότητες των οργάνων του υπουργείου Δημοσίας Τάξεως έχει ως εξής:

«Στα αστυνομικά κρατητήρια δεν επιτρέπεται η κράτηση υποδίκων ή καταδίκων που προορίζονται για Σωφρονιστικό Κατάστημα, με εξαίρεση τον απολύτως αναγκαίο πριν την μεταγωγή χρόνο και εφόσον δεν είναι δυνατή η απευθείας μεταγωγή και παράδοση σ' αυτό.»

66. Το άρθρο 15 του νόμου αριθ. 3068/2002 (συμμόρφωση της διοίκησης προς τις δικαστικές αποφάσεις και λοιπές διατάξεις) προβλέπει:

«Στην αρμοδιότητα του τριμελούς διοικητικού πρωτοδικείου υπάγονται οι ακυρωτικές διαφορές, οι οποίες γεννώνται από την

προσβολή ατομικών διοικητικών πράξεων που εκδίδονται
κατ'εφαρμογή της νομοθεσίας περί αλλοδαπών και αφορούν:

(...)

στ) Διοικητική απέλαση

(...))»

III. ΔΙΕΘΝΗ ΚΕΙΜΕΝΑ

67. Κατόπιν επίσκεψης στην Ελλάδα από τις 8 έως τις 10 Δεκεμβρίου 2008, ο Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα δικαιώματα του ανθρώπου συνέταξε έκθεση επί του ζητήματος των ανθρωπίνων δικαιωμάτων των αιτούντων άσυλο. Στην παράγραφο 46, η έκθεση ανέφερε:

«Περαιτέρω, εφιστάται ιδιαιτέρως η προσοχή των αρχών στα κριτήρια που έχει θεσπίσει η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την Πρόληψη των Βασανιστηρίων για την κράτηση των αλλοδαπών καθώς και στις συστάσεις της προς τις ελληνικές αρχές, που αποσκοπούν στη βελτίωση των συνθηκών κράτησης, ιδιαίτερα στα αστυνομικά τμήματα και στα συνοριακά φυλάκια αλλά και στις εγκαταστάσεις κράτησης των αλλοδαπών. Σε κάθε περίπτωση, ο Επίτροπος επιθυμεί να υπογραμμίσει την ανάγκη να εκλείψει και να μην επαναληφθεί η πρακτική της κράτησης των μεταναστών σε άθλιες και εξευτελιστικές συνθήκες, όπως αυτές που διαπίστωσε στο συνοριακό φυλάκιο Φερών.»

68. Ο ειδικός επίτροπος των Ηνωμένων Εθνών για τα βασανιστήρια πραγματοποίησε επίσκεψη στην Ελλάδα από τις 10 έως τις 20 Οκτωβρίου 2010. Αναφορικά με τις συνθήκες κράτησης στα αστυνομικά τμήματα που επισκέφθηκε (Αγίου Παντελεήμονα, Ομόνοιας και Ακρόπολης), διαπίστωνε ότι τα αστυνομικά τμήματα έμοιαζαν να χρησιμοποιούνται ως χώροι

κράτησης για παράνομους μετανάστες για διαστήματα διάρκειας έως έξι μηνών. Ανέφερε ότι οι κρατούμενοι έπρεπε να λαμβάνουν άδεια από τους αστυνομικούς για να χρησιμοποιούν τις τουαλέτες, ότι δεν μπορούσαν να κάνουν ντους, ότι ήταν αναγκασμένοι να κοιμούνται για περιόδους δύο εβδομάδων σε πάγκους ή στο πάτωμα, και ότι τα κελιά του αστυνομικού τμήματος Αγίου Παντελεήμονα ήταν σκοτεινά και αποπνικτικά.

69. Στην από 15 Μαρτίου 2011 δημόσια δήλωσή της, η οποία έγινε δυνάμει του άρθρου 10 § 2 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την πρόληψη των βασανιστηρίων και της απάνθρωπης ή εξευτελιστικής μεταχείρισης ή τιμωρίας (CPT) επεσήμει τα εξής:

«Στην έκθεση που συντάχθηκε μετά από την επίσκεψή της στην Ελλάδα το 1997, η CPT εξέφραζε ήδη την ανησυχία της όσον αφορά τον τρόπο με τον οποίον οι ελληνικές αρχές αντιμετώπιζαν την κράτηση των παρανόμων μεταναστών. Η Επιτροπή κατέστησε σαφές ότι η κράτηση παρανόμων μεταναστών «επί εβδομάδες ή και μήνες σε εντελώς ακατάλληλους χώρους, με ανεπαρκή φωτισμό και/ή αερισμό και χωρίς να τους προσφέρεται η δυνατότητα καθημερινής άσκησης σε εξωτερικό χώρο ή οι στοιχειώδεις δραστηριότητες απασχόλησης κατά τη διάρκεια της ημέρας είναι απαράδεκτη και θα μπορούσε να θεωρηθεί ακόμη και απάνθρωπη και εξευτελιστική μεταχείριση.

(...)

Οι εκθέσεις που αφορούν τις επισκέψεις του 2005, του 2007, του 2008 και του 2009 περιγράφουν παρόμοια εικόνα των συνθηκών κράτησης των παρανόμων μεταναστών, σε άθλιες συνθήκες, σε αστυνομικά τμήματα και άλλες ακατάλληλες εγκαταστάσεις, πολλές φορές σε εγκαταλελειμμένες αποθήκες, για χρονικό

διάστημα έως και έξι μηνών ή και περισσότερο, χωρίς δυνατότητα άσκησης σε εξωτερικό χώρο, χωρίς δραστηριότητες και με ανεπαρκή υγειονομική περίθαλψη. Οι συστάσεις για τη βελτίωση της κατάστασης συνέχισαν εντούτοις να αγνοούνται. Παρά το γεγονός ότι επί σειρά ετών μεγάλος αριθμός παρανόμων μεταναστών εισέρχεται στην Ελλάδα από τα ανατολικά χερσαία και θαλάσσια σύνορα, τίποτα δεν έγινε προς την κατεύθυνση της υιοθέτησης συντονισμένης και αποδεκτής προσέγγισης όσον αφορά την κράτηση και την μεταχείρισή τους.

(...)

Τον Ιανουάριο του 2010, η CPT είχε υψηλού επιπέδου συνομιλίες με τις ελληνικές αρχές στην Αθήνα με σκοπό να τους τονίσει την κατεπείγουσα ανάγκη δρομολόγησης ουσιαστικού διαλόγου με την Επιτροπή και ανάληψης ενεργειών για να βελτιωθούν οι συνθήκες στις οποίες κρατούνται παράνομοι μετανάστες και τρόφιμοι φυλακών.

Οι ελληνικές αρχές συνέχισαν να διαβεβαιώνουν ότι γίνονταν ενέργειες για τη βελτίωση της κατάστασης. Έτσι, με την από 23 Νοεμβρίου 2009 επιστολή τους, ενημέρωσαν την CPT ότι θα έθεταν τέλος στη διοικητική κράτηση παρανόμων αλλοδαπών σε αστυνομικά τμήματα και τμήματα συνοριακής φύλαξης και ότι, στο μέλλον, τα άτομα αυτά θα τοποθετούνταν σε κέντρα κράτησης ειδικά σχεδιασμένα για τον σκοπό αυτό. (...)

Δυστυχώς, τα ευρήματα της CPT κατά τη διάρκεια της τελευταίας της επίσκεψης στην Ελλάδα τον Ιανουάριο του 2011 έδειξαν ότι οι πληροφορίες που παρείχαν οι αρχές δεν ήταν αξιόπιστες. Τα αστυνομικά τμήματα και τα τμήματα συνοριακής φύλαξης φιλοξενούσαν έναν ολόένα αυξανόμενο αριθμό παράνομων αλλοδαπών σε ακόμη χειρότερες συνθήκες. (...)

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

**I. ΕΠΙ ΤΟΥ ΖΗΤΗΜΑΤΟΣ ΑΝ Ο ΠΡΟΣΦΕΥΓΩΝ ΗΤΑΝ ΑΝΗΛΙΚΟΣ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΩΝ**

70. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν ήταν ανήλικος κατά την περίοδο των πραγματικών περιστατικών και ότι, ακόμα κι υπήρχαν σχετικές αμφιβολίες, αυτό δε θα έπρεπε να χρησιμοποιηθεί εναντίον του Κράτους, γιατί οι αρχές είχαν καταβάλει κάθε δυνατή προσπάθεια, στο πλαίσιο της διαδικασίας της σχετικής με το άρθρο 39, προκειμένου να προσδιορίσουν την ηλικία του ενδιαφερομένου.

71. Η Κυβέρνηση εκθέτει ότι ο προσφεύγων όχι μόνο προέβη σε αντιφατικές δηλώσεις αναφορικά με την ηλικία του κατά τις εθνικές διοικητικές και δικαστικές διαδικασίες, αλλά επιπλέον αρνήθηκε να υποβληθεί σε ιατρική εξέταση για τον προσδιορισμό της ηλικίας του. Υποστηρίζει επιπλέον ότι ένας ανήλικος –ιδιότητα την οποία ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι είχε κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών- δεν μπορεί να εξουσιοδοτήσει ένα δικηγόρο να τον εκπροσωπήσει ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας.

72. Ο προσφεύγων υποστηρίζει με τη σειρά του ότι, κατά την εξέταση της αίτησης ασύλου του, οι εθνικές αρχές αναγνώρισαν ότι ήταν ανήλικος. Η εσφαλμένη αναγραφή της ηλικίας του σε ορισμένα επίσημα έγγραφα ήταν αποτέλεσμα όχι της συμπεριφοράς του αλλά της πλήρους απουσίας δικονομικών εγγυήσεων κατά τον χρόνο της σύλληψης, της καταγραφής, της κράτησης από τις αστυνομικές αρχές και της διοικητικής διαδικασίας που σχετιζόταν με τις πράξεις αυτές. Κατά την εξέταση της αίτησης ασύλου του, για την οποία έτυχε της συνδρομής διερμηνέα, η ταυτότητά του και το έτος γέννησής του είχαν αναγραφεί ορθά.

73. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται επιπλέον ότι δεν αρνήθηκε να υποβληθεί σε ακτινολογική εξέταση για τον προσδιορισμό της ηλικίας του. Υποστηρίζει ότι οι αρχές τον άφησαν να επιλέξει μεταξύ μίας τέτοιας εξέτασης και μίας συνέντευξης με εξειδικευμένο παιδοψυχολόγο, και ότι επέλεξε τη συνέντευξη για το λόγο ότι είχε ανάγκη τέτοιας βοήθειας κατά τη διάρκεια της κράτησής του στο αστυνομικό τμήμα Παγκρατίου.

74. Το Δικαστήριο σημειώνει καταρχήν ότι, επί των επίσημων εγγράφων που σχετίζονταν με τις διαδικασίες που διεξάγονταν ενώπιόν τους, οι αστυνομικές αρχές, οι δικαστικές αρχές και εκείνες στις οποίες είχε ανατεθεί η εξέταση της αίτησης άσυλου του προσφεύγοντος ανέφεραν κάθε φορά και τουλάχιστον δεκατρείς φορές διαφορετικό έτος ή ημερομηνία γέννησης του ενδιαφερομένου.

75. Έτσι, οι αστυνομικές αρχές ανέφεραν ως έτος γέννησης του προσφεύγοντος:

- το 1987 κατά τη σύλληψή του στη Λέσβο το 2007,
- το 1991 κατά τις τρεις συλλήψεις στην Αττική το 2008,
- το 1987 επί της απόφασης απέλασης της 27^{ης} Αυγούστου 2009,
- το 1985 επί του πρακτικού κοινοποίησης της απόφασης απέλασης της 10^{ης} Σεπτεμβρίου 2009,
- το 1985 επί του εγγράφου της 12^{ης} Σεπτεμβρίου 2009 με το οποίο η αστυνομία διαβίβασε στο διοικητικό πρωτοδικείο τις αντιρρήσεις του ενδιαφερομένου κατά της κράτησής του,
- το 1993 επί της κλήσης στη συνέντευξη ενώπιον της γνωμοδοτικής επιτροπής για τους πρόσφυγες,
- το 1985 επί του «υπηρεσιακού σημειώματος» της 18^{ης} Νοεμβρίου 2009, και
- το 1994 επί της βεβαίωσης αιτούντος άσυλο της 24^{ης} Νοεμβρίου 1994.

Επιπλέον, η απόφαση του πλημμελειοδικείου της 31^{ης} Αυγούστου 2009 αναφέρει το έτος 1985, εκείνη του ίδιου δικαστηρίου της 1^{ης} Σεπτεμβρίου 2009, τα έτη «1987 ή 1991», και εκείνη της προέδρου του διοικητικού πρωτοδικείου της 24^{ης} Σεπτεμβρίου 2009, το έτος 1987. Τέλος, η γνωμοδότηση της Γνωμοδοτικής Επιτροπής για τους πρόσφυγες της 24^{ης} Νοεμβρίου 2009 αναφέρει το έτος 1994 ενώ το έτος που αναγράφεται επί της αίτησης ασύλου είναι το 1993.

76. Δεδομένων αυτών των αντιφατικών ημερομηνιών, το Δικαστήριο, με επιστολή της 15^{ης} Οκτωβρίου 2009, κάλεσε την Κυβέρνηση να του διαβιβάσει, για τον σκοπό του προσδιορισμού της ηλικίας του προσφεύγοντος, επιστημονική έκθεση συνταγμένη από γιατρό, ψυχολόγο, εξειδικευμένο εκπαιδευτή ή οποιονδήποτε άλλο εξουσιοδοτημένο ως προς τούτο επαγγελματία.

77. Το Δικαστήριο σημειώνει εν συνεχεία ότι, στις 6 Νοεμβρίου 2009, ο προσφεύγων οδηγήθηκε στην ιατροδικαστική υπηρεσία της οδοντιατρικής σχολής του πανεπιστημίου Αθηνών προκειμένου να υποβληθεί σε ακτινολογική εξέταση της σιαγόνας. Σύμφωνα με τους γιατρούς, η εξέταση αυτή ήταν η μόνη ενδεδειγμένη για να προσδιορισθεί η ηλικία του προσφεύγοντος. Εν τούτοις, λόγω της άρνησης του ενδιαφερομένου, στις 21 Οκτωβρίου 2009 (λόγω φόβων για την υγεία του – πιο πάνω παράγραφοι 52-53), την οποία επανέλαβε την ίδια την ημέρα της εξέτασης ενώπιον του γιατρού και παρουσία διερμηνέα, δεν πραγματοποιήθηκε ακτινογραφία και ο γιατρός περιορίστηκε σε μία οπτική εξέταση με αποτέλεσμα να μην μπορεί να δώσει μία εκτίμηση, έστω και κατά προσέγγιση, της ηλικίας του προσφεύγοντος.

78. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι το συμπέρασμα που εξάγεται από την άρνηση του προσφεύγοντος να υποβληθεί σε μία απλή ακτινολογική εξέταση είναι ότι ο τελευταίος είχε λόγους να φοβάται ότι η εξέταση αυτή θα αποκάλυπτε μία πραγματικότητα που δε θα αντιστοιχούσε στις ηλικίες

που είχε δηλώσει στις αρχές. Συμπληρωματικά, το Δικαστήριο σημειώνει ότι κατά τη σύλληψή του, στις 29 Αυγούστου 2009, ο προσφεύγων, ο οποίος βρισκόταν στην Ελλάδα εδώ και δεκατέσσερις μήνες, δήλωσε ο ίδιος ότι είχε γεννηθεί στις 21 Φεβρουαρίου 1985. Επιπλέον, αν και η Γνωμοδοτική Επιτροπή για τους πρόσφυγες ανέφερε ότι ο προσφεύγων είχε γεννηθεί την 1^η Ιανουαρίου 1994, δεν παρέλειψε ωστόσο να διευκρινίσει ότι η αναφορά αυτή βασιζόταν στα όσα είχε δηλώσει ο ίδιος ο προσφεύγων.

79. Το Δικαστήριο θα εξετάσει συνεπώς τις αιτιάσεις του προσφεύγοντος ως αιτιάσεις που προβάλλει ένα πρόσωπο ενήλικο κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών.

II. ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΑΡΘΡΩΝ 3 ΚΑΙ 13 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

80. Ο προσφεύγων παραπονείται για τις συνθήκες κράτησής του στα αστυνομικά τμήματα Αγίου Παντελεήμονα (από τις 27 Αυγούστου έως τις 24 Σεπτεμβρίου 2009) και Παγκρατίου (από τις 24 Σεπτεμβρίου έως τις 18 Νοεμβρίου 2009). Υποστηρίζει επίσης ότι, σε περίπτωση απέλασης προς το Αφγανιστάν, θα αποτελούσε αντικείμενο απάνθρωπης μεταχείρισης λόγω των συνθηκών που επικρατούν στη χώρα αυτή. Τέλος, καταγγέλλει την απουσία αποτελεσματικού ενδίκου μέσου που θα του είχε επιτρέψει να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του. Επικαλείται τα άρθρα 3 και 13 της Σύμβασης, τα οποία προβλέπουν:

Άρθρο 3

«Ουδείς επιτρέπεται να υποβληθί εις βασάνους ούτε εις ποινάς ή μεταχειρίσιν απανθρώπους ή εξευτελιστικάς.»

Άρθρο 13

«Παν πρόσωπον του οποίου τα αναγνωριζόμενα εν τη (...) Συμβάσει δικαιώματα και ελευθερίαι παρεβιάσθησαν, έχει το δικαίωμα πραγματικής προσφυγής ενώπιον εθνικής αρχής, έστω και αν η παραβίασις διεπράχθη υπό προσώπων ενεργούντων εν τη εκτελέσει των δημοσίων καθηκόντων των.»

A. Αναφορικά με τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος

1. Επί του παραδεκτού

81. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν εξάντλησε τα εθνικά ένδικα μέσα αναφορικά με την αιτίασή του που σχετίζεται με τις συνθήκες κράτησής του διότι δεν έκανε χρήση των ενδίκων μέσων που προσφέρει το ελληνικό δίκαιο, ιδίως το άρθρο 6 της υπουργικής απόφασης αριθ. 4803/13/7/18.26/6/1992 (πιο πάνω παράγραφος 63). Υποστηρίζει ότι τα όργανα της Σύμβασης έχουν ήδη κρίνει ότι ένας προσφεύγων πρέπει πρώτα να προσφύγει στον εισαγγελέα για να καταγγείλει τις συνθήκες κράτησής του κατ'εφαρμογή του άρθρου 572 του κώδικα ποινικής δικονομίας (*Bejaoui κατά Ελλάδα*, αριθ. 23916/94, απόφαση της Επιτροπής της 6^{ης} Απριλίου 1995, *Mehiar κατά Ελλάδα*, αριθ. 21300/93, απόφαση της Επιτροπής της 10^{ης} Απριλίου 1996, *Décisions et Rapports (DR)*, τόμος 85, σελ. 47, και *Σιάσιος και λοιποί κατά Ελλάδα*, αριθ. 30303/07, § 19, 4 Ιουνίου 2009), ή τουλάχιστον, να ενημερώσει με τον έναν ή τον άλλο τρόπο τις αρχές για τα προβλήματά του, για να τους δώσει ενδεχομένως την ευκαιρία να θεραπεύσουν την κατάστασή του (*Kaja κατά Ελλάδα*, αριθ. 2927/03, § 40, 27 Ιουλίου 2006).

82. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι τα ένδικα μέσα που υποδεικνύει η Κυβέρνηση είναι θεωρητικά και κενά περιεχομένου και ότι το άρθρο 6 της εν λόγω υπουργικής απόφασης δεν αποδεικνύει καμία διαδικασία σύμφωνα με την οποία να μπορεί ένας κρατούμενος να παραπονεθεί για τις

συνθήκες κράτησής του, δεν ορίζει αρμόδια αρχή για την εξέταση μίας τέτοιας αίτησης και δεν αναφέρει αν η αρχή η οποία καλείται να εξετάσει μία τέτοια αίτηση είναι υποχρεωμένη να εκδώσει απόφαση. Ως προς το άρθρο 572 § 1 του κώδικα ποινικής δικονομίας, ακόμα κι αν υποθεθεί ότι έχει εφαρμογή επί προσώπων που κρατούνται στα αστυνομικά τμήματα και επί διοικητικών διαδικασιών απέλασης, συνεπάγεται, σύμφωνα με τον προσφεύγοντα, ότι οι εισαγγελείς επισκέπτονται μία φορά την εβδομάδα τα αστυνομικά τμήματα και μπορούν να συζητούν με τους κρατούμενους, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που δε μιλούν ελληνικά. Ωστόσο, η ελληνική έννομη τάξη δεν προβλέπει τέτοια διαδικασία.

83. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι σύμφωνα με τον κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, ο οποίος διατυπώνεται στο άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης, πριν να προσφύγει ενώπιον διεθνούς δικαστηρίου, ο προσφεύγων πρέπει να έχει δώσει στο υπεύθυνο Κράτος την δυνατότητα να επανορθώσει τις επικαλούμενες παραβιάσεις με τα εθνικά μέσα, χρησιμοποιώντας τα δικαστικά βοηθήματα που προσφέρει η εθνική νομοθεσία εφόσον αυτά είναι αποτελεσματικά και επαρκή (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Fressoz et Roire κατά Γαλλίας* [GC], αριθ. 29183/95, § 37, CEDH 1999-I). Πράγματι, το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης δεν προβλέπει παρά μόνον την εξάντληση των ενδίκων μέσων που σχετίζονται με τις επίδικες παραβιάσεις και είναι διαθέσιμα και επαρκή. Πρέπει να υπάρχουν σε επαρκή βαθμό βεβαιότητας, όχι μόνον στην θεωρία, αλλά και στην πράξη, άλλως στερούνται της απαιτούμενης αποτελεσματικότητας και προσβασιμότητας. Το εναγόμενο Κράτος έχει την ευθύνη να καταδείξει ότι οι απαιτήσεις αυτές εκπληρώνονται (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Dalia κατά Γαλλίας*, 19 Φεβρουαρίου 1998, § 38, *Recueil des arrêts et décisions* 1998-I).

84. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι πρέπει να εφαρμόζει τον κανόνα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων με μία σχετική

ευελιξία και χωρίς υπερβολική τυπολατρεία (βλέπε, μεταξύ άλλων, *Cardot κατά Γαλλίας*, 19 Μαρτίου 1991, § 34, série A no 200, και *Castells κατά Ισπανίας*, 23 Απριλίου 1992, § 27, série A no 232).

85. Το Δικαστήριο σημειώνει επίσης ότι ο νόμος αριθ. 3386/2005 επιτρέπει στα δικαστήρια να εξετάζουν την απόφαση περί κράτησης ενός λαθρομετανάστη μόνο με βάση τον κίνδυνο διαφυγής ή τον κίνδυνο για τη δημόσια τάξη. Ο εν λόγω νόμος δε δίδει στα δικαστήρια αρμοδιότητα να εξετάζουν τις συνθήκες διαβίωσης στα κέντρα κράτησης για παράνομους αλλοδαπούς και να διατάσσουν την απελευθέρωση ενός κρατούμενου λόγω των συνθηκών κράτησης (*A.A. κατά Ελλάδας*, αριθ. 12186/08, § 47, 22 Ιουλίου 2010).

86. Εν προκειμένω, κατά πρώτον και σε ό,τι αφορά τις αποφάσεις που επικαλείται η Κυβέρνηση σε στήριξη των ισχυρισμών της, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, στις προαναφερόμενες αποφάσεις *Bejaoui* και *Mehiar*, οι προσφεύγοντες κρατούνταν στις φυλακές Κορυδαλλού και όχι σε αστυνομικά τμήματα. Σε ό,τι αφορά την προαναφερόμενη απόφαση *Σιάσιος και λοιποί*, σημειώνει ότι οι προσφεύγοντες, κρατούμενοι σε αστυνομικό τμήμα, είχαν ενημερώσει τον εισαγγελέα για την έλλειψη χώρου και ότι δεν έλαβαν καμία απάντηση, λόγος για τον οποίο η προσφυγή δεν κρίθηκε αποτελεσματική.

87. Κατά δεύτερον, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων παραπονείται δύο φορές για τις κακές συνθήκες κράτησής του: στις 11 Σεπτεμβρίου 2009, στις αντιρρήσεις του κατά της κράτησής του ενώπιον της προέδρου του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών, και στις 18 Σεπτεμβρίου 2009, στην έφεσή του ενώπιον της ίδιας προέδρου κατά της απόρριψης των προαναφερόμενων αντιρρήσεων. Παρατηρεί ότι η αιτίαση αυτή δεν έτυχε καμίας απάντησης από την πρόεδρο του διοικητικού πρωτοδικείου.

88. Τέλος, το Δικαστήριο αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στο πλαίσιο της παρούσας υπόθεσης. Σημειώνει ότι ο προσφεύγων εκθέτει ότι υπήρξε θύμα των συνθηκών που επικρατούσαν εντός των εν λόγω αστυνομικών τμημάτων και οι οποίες ήταν όμοιες για το σύνολο των κρατουμένων, επηρεάζοντάς τον προσωπικά (βλέπε, *mutatis mutandis*, *R.U. κατά Ελλάδας*, αριθ. 2237/08, § 60, 7 Ιουνίου 2011). Ως προς τούτο, το Δικαστήριο σημειώνει ότι στην από 15 Μαρτίου 2011 δημόσια δήλωσή της, η CPT υπενθύμιζε ότι οι εκθέσεις της για τις επισκέψεις των ετών 2005, 2007, 2008 και 2009 περιέγραφαν όλες μία σκοτεινή εικόνα των συνθηκών κράτησης των παρανόμων μεταναστών, σε άθλιες συνθήκες, σε αστυνομικά τμήματα και άλλες ακατάλληλες εγκαταστάσεις, πολλές φορές σε εγκαταλελειμμένες αποθήκες, για χρονικό διάστημα έως και έξι μηνών ή και περισσότερο, χωρίς δυνατότητα άσκησης σε εξωτερικό χώρο, χωρίς δραστηριότητες και με ανεπαρκή υγειονομική περίθαλψη. Η CPT υπογράμμισε ότι οι διαβεβαιώσεις των ελληνικών αρχών ότι θα έθεταν τέλος στη θέση παράνομων αλλοδαπών υπό διοικητική κράτηση σε αστυνομικά τμήματα δεν ήταν αξιόπιστες και ότι τα αστυνομικά τμήματα συνέχιζαν να φιλοξενούν έναν ολοένα αυξανόμενο αριθμό αλλοδαπών σε ακόμη χειρότερες συνθήκες (πιο πάνω παράγραφος 69).

89. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο καταλήγει ότι ο προσφεύγων δεν είχε στη διάθεσή του αποτελεσματικό ένδικο μέσο μέσω του οποίου θα μπορούσε να παραπονεθεί για τις συνθήκες κράτησής του. Συνεπώς, το Δικαστήριο απορρίπτει την ένσταση της Κυβέρνησης που έλκεται από τη μη εξάντληση των εθνικών ενδίκων μέσων ως προς τις συνθήκες κράτησης του ενδιαφερομένου.

90. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επιπλέον ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής δεν είναι προδήλως αβάσιμο υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτό δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτό.

2. *Επί της ουσίας*

91. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι οι ισχυρισμοί του προσφεύγοντος σχετικά με τις συνθήκες κράτησης στα αστυνομικά τμήματα Αγίου Παντελεήμονα και Παγκρατίου δεν είναι βάσιμοι. Κατά την άποψή της, δεν υπήρχε υπερπληθυσμός, οι κρατούμενοι τρέφονταν σωστά και ο φωτισμός και ο εξαερισμός των κελιών ήταν ικανοποιητικοί. Η Κυβέρνηση προσθέτει ότι, εκτός των παραπόνων για ένα δερματολογικό πρόβλημα, για το οποίο ο προσφεύγων μεταφέρθηκε σε νοσοκομείο και του συνεστήθη αγωγή, ο ενδιαφερόμενος προέβαλε μόνο αιτιάσεις σχετικές με την επικαλούμενη ιδιότητα του ανηλίκου. Υποστηρίζει τέλος ότι οι αρχές έχουν καταβάλει συνεχείς προσπάθειες για τη βελτίωση των συνθηκών κράτησης στα αστυνομικά τμήματα και ότι ο καθαρισμός και η απολύμανση των κελιών έχουν ανατεθεί σε ιδιωτικές εταιρίες.

92. Ως προς τον προσφεύγοντα, προκειμένου να καταγγείλει τις συνθήκες κράτησής του, στηρίζεται, μεταξύ άλλων, σε εκθέσεις της CPT, του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα ανθρώπινα δικαιώματα και του Ειδικού Εισηγητή του ΟΗΕ για τα βασανιστήρια, οι οποίες περιγράφουν λεπτομερώς την κατάσταση που επικρατούσε κατά την περίοδο της κράτησής του στα αστυνομικά κέντρα και στα κέντρα κράτησης που φιλοξενούσαν αλλοδαπούς προς απέλαση. Ισχυρίζεται ότι οι συνθήκες κράτησής του έθεταν τη σωματική ακεραιότητά του σε διαρκή κίνδυνο και ότι επιδείνωσαν την ήδη εξασθενημένη ψυχολογική κατάστασή του. Υποστηρίζει ότι ο συσσωρευμένος αντίκτυπος της παρατεταμένης κράτησης και των εξευτελιστικών συνθηκών, σε συνδυασμό με τον φόβο απέλασης προς το Αφγανιστάν όπου θα κινδύνευε η ζωή του, του προκάλεσαν σοβαρά ψυχολογικά προβλήματα τα οποία εκδηλώθηκαν με αϋπνίες, μία απεργία πείνας και μία ψυχαναγκαστική ανάγκη να χτυπά το κεφάλι του στον τοίχο.

93. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχήν ότι το άρθρο 3 της Σύμβασης καθιερώνει μία από τις πλέον θεμελιώδεις αξίες των δημοκρατικών κοινωνιών. Η διάταξη αυτή απαγορεύει με απόλυτους όρους τα βασανιστήρια και την απάνθρωπη ή εξευτελιστική μεταχείριση ή τιμωρία, όποιες και αν είναι οι συνθήκες και οι πράξεις του θύματος (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Labita κατά Ιταλίας* [GC], αριθ. 26772/95, § 119, CEDH 2000-IV)

94. Το δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, εν τούτοις, προκειμένου να εμπίπτει στο άρθρο 3, μία κακομεταχείριση πρέπει να αγγίζει ένα ελάχιστο όριο σοβαρότητας. Η εκτίμηση του ελάχιστου αυτού είναι από την φύση της σχετική: εξαρτάται από το σύνολο των δεδομένων της υπόθεσης και ιδίως από την διάρκεια της μεταχείρισης, τις φυσικές και/ή διανοητικές συνέπειές της, καθώς και, μερικές φορές, το φύλο, την ηλικία και της κατάσταση της υγείας του θύματος (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *McGlinchey κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, αριθ. 50390/99, § 45, CEDH 2003-V).

95. Ως προς τούτο, το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι η Σύμβαση είναι ένα ζωντανό εργαλείο που ερμηνεύεται υπό το φως των σημερινών συνθηκών ζωής και ότι το αυξανόμενο επίπεδο απαιτήσεων σε θέματα προστασίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και θεμελιωδών ελευθεριών εμπεριέχει, παράλληλα και αναπόδραστα, μία μεγαλύτερη αυστηρότητα στην εκτίμηση των προσβολών των θεμελιωδών αξιών των δημοκρατικών κοινωνιών (*Riad και Idiab κατά Βελγίου*, αριθ. 29787/03 και 29810/03, § 97, 24 Ιανουαρίου 2008).

96. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει ότι τα στερητικά της ελευθερίας μέτρα συνοδεύονται αναπόφευκτα από ταλαιπωρία και ταπείνωση και ότι πρόκειται για μία αναπόδραστη πραγματική κατάσταση, η οποία, ως τέτοια και αφ'εαυτής, δεν επιφέρει παραβίαση του άρθρου 3. Η διάταξη αυτή επιβάλλει εν τούτοις στο Κράτος να εξασφαλίζει ότι οποιοδήποτε στερηθέν της ελευθερίας του άτομο κρατείται υπό συνθήκες συμβατές με τον

σεβασμό της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, ότι οι τρόποι εκτέλεσης των μέτρων δεν το υποβάλλουν σε αγωνία ή δοκιμασία της οποίας η ένταση υπερβαίνει το αναπόφευκτο επίπεδο πόνου το οποίο συνεπάγεται ένα τέτοιο μέτρο και, λαμβανομένων υπόψη των πρακτικών απαιτήσεων της φυλάκισης, ότι η υγεία και η ευεξία του διασφαλίζονται με τρόπο επαρκή (βλέπε, για παράδειγμα, *Kudla κατά Πολωνίας* [GC], αριθ. 30210/96, §§ 92-94, CEDH 2000-XI, και *Mouisel κατά Γαλλίας*, αριθ. 67623/01, § 40, CEDH 2002-IX).

97. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επιπλέον ότι, σε κάθε περίπτωση, οι ισχυρισμοί περί κακομεταχείρισης πρέπει να αποδεικνύονται «πέρα από οποιαδήποτε εύλογη αμφιβολία». Με την έννοια αυτή, μία εύλογη αμφιβολία δεν είναι μία αμφιβολία βασισμένη σε ένα καθαρά θεωρητικό ενδεχόμενο ή εγειρόμενη για την αποφυγή ενός δυσάρεστου συμπεράσματος. Είναι μία αμφιβολία της οποίας οι λόγοι μπορούν να εξαχθούν από τα παρουσιαζόμενα πραγματικά περιστατικά. Η απόδειξη της κακομεταχείρισης μπορεί επίσης να προκύψει από μία δέσμη ενδείξεων ή μη αποκρούμενων τεκμηρίων, επαρκώς σοβαρών, ακριβών και συγκλινόντων. Κατά συνέπεια, προκειμένου να καθοριστεί αν η καταγγελλόμενη από τον ενδιαφερόμενο μεταχείριση έλαβε πράγματι χώρα, το Δικαστήριο οφείλει να στηριχθεί στο σύνολο των αποδεικτικών στοιχείων που του προσκομίστηκαν ή, εν ανάγκη, που συνέλεξε αυτεπαγγέλτως (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Čistiakov κατά Λετονίας*, αριθ. 67275/01, § 43, 8 Φεβρουαρίου 2007).

98. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, κατά την επίσκεψή του στο αστυνομικό τμήμα Αγίου Παντελεήμονα, στις 10 Σεπτεμβρίου 2009, όπου κρατείτο τότε ο προσφεύγων, ο Συνήγορος του Πολίτη διαπίστωσε ότι ο χώρος κράτησης αποτελείτο από τρία κελιά με τέσσερα κρεβάτια (συνολικής χωρητικότητας 12 ατόμων) και ότι κατά την ημερομηνία της επίσκεψης φιλοξενούσε 21 άτομα. Ο Συνήγορος του Πολίτη ανέφερε ότι, στην είσοδο των κελιών, υπήρχαν σκεπάσματα και

στρώματα για τους υπεράριθμους κρατούμενους. Υπογράμμισε ομοίως την έλλειψη αερισμού, την ανεπάρκεια φωτισμού, την έλλειψη καθαριότητας και τη μη δυνατότητα των κρατουμένων να βγαίνουν σε αυλή. Σημείωσε επίσης ότι, παρά την πρόσφατη σχετικά μεταφορά του αστυνομικού τμήματος σε αυτό το κτήριο (πριν από επτά έτη), αυτό παρουσίαζε εμφανή σημάδια φθοράς.

99. Ομοίως, το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο Ειδικός Εισηγητής του ΟΗΕ για τα βασανιστήρια, σε επίσκεψή του στην Ελλάδα από τις 10 έως τις 20 Οκτωβρίου 2010, ήτοι ένα έτος μετά την κράτηση του προσφεύγοντος, διαπίστωσε, αναφορικά με τις συνθήκες κράτησης στα αστυνομικά τμήματα που επισκέφθηκε (Αγίου Παντελεήμονα, Ομόνοιας και Ακρόπολης), ότι τα εν λόγω αστυνομικά τμήματα έμοιαζαν να χρησιμοποιούνται ως χώροι κράτησης για παράνομους μετανάστες για διαστήματα διάρκειας έως έξι μηνών. Ο εισηγητής επεσήμανε ιδίως ότι οι κρατούμενοι έπρεπε να λαμβάνουν άδεια από τους αστυνομικούς για να χρησιμοποιήσουν τις τουαλέτες, ότι δεν μπορούσαν να κάνουν ντους, ότι ήταν αναγκασμένοι να κοιμούνται για περιόδους δύο εβδομάδων σε πάγκους ή στο πάτωμα, και ότι τα κελιά του αστυνομικού τμήματος Αγίου Παντελεήμονα ήταν σκοτεινά και αποπνικτικά.

100. Το Δικαστήριο δε διαθέτει ανάλογες πληροφορίες για το αστυνομικό τμήμα Παγκρατίου που να προέρχονται από εκθέσεις διεθνών οργανισμών, μη κυβερνητικών οργανώσεων ή άλλων ανεξάρτητων αρχών.

101. Το Δικαστήριο σημειώνει, ωστόσο, ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε για ογδόντα τρεις ημέρες σε δύο διαφορετικά αστυνομικά τμήματα. Σημειώνει επίσης ότι το άρθρο 66 § 6 του διατάγματος αριθ. 141/1991 προβλέπει ότι δεν επιτρέπεται η κράτηση υποδίκων και καταδίκων σε αστυνομικά τμήματα για διάστημα που να υπερβαίνει τον απολύτως αναγκαίο πριν την μεταγωγή στο σωφρονιστικό κατάστημα χρόνο ή εφόσον δεν είναι δυνατή η απευθείας μεταγωγή και παράδοση στο

κατάστημα. Επιπλέον, το Δικαστήριο δεν μπορεί να εξαγάγει ως επιχείρημα από το άρθρο 6 της υπουργικής απόφασης αριθ. 4803/13/7/18.26/6/1992 ότι οι αλλοδαποί μπορούν να κρατούνται σε αστυνομικά τμήματα για περιόδους πολλών εβδομάδων εν αναμονή μίας ενδεχόμενης απέλασης. Τέλος, όπως υπογράμμισε η CPT στην από 15 Μαρτίου 2011 δημόσια δήλωσή της για την Ελλάδα, παρά τις διαβεβαιώσεις των αρχών ότι θα έθεταν τέλος στη θέση παράνομων αλλοδαπών υπό διοικητική κράτηση σε αστυνομικά τμήματα και τμήματα συνοριακής φύλαξης και ότι στο μέλλον θα τοποθετούσαν τα άτομα αυτά σε κέντρα κράτησης ειδικά σχεδιασμένα για τον σκοπό αυτό, τα αστυνομικά τμήματα και τα τμήματα συνοριακής φύλαξης φιλοξενούσαν έναν ολοένα αυξανόμενο αριθμό αλλοδαπών σε «ακόμη χειρότερες συνθήκες».

102. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο εκτιμά ότι η διατήρηση της κράτησης του προσφεύγοντος στα αστυνομικά τμήματα Αγίου Παντελεήμονα και Παγκρατίου προκάλεσε στον ενδιαφερόμενο σημαντικό πόνο ο οποίος αναλύεται σε εξευτελιστική μεταχείριση, υπό την έννοια του άρθρου 3 της Σύμβασης (προαναφερόμενη απόφαση *Kaja*, § 50, *Shchebet κατά Ρωσίας*, αριθ. 16074/07, § 91, 12 Ιουνίου 2008, και προαναφερόμενη απόφαση *Σιάσιος και λοιποί*, § 33).

103. Συνεπώς, υπήρξε παραβίαση αυτής της διάταξης.

104. Επιπλέον, δεδομένων των ανωτέρω συλλογισμών ως προς το ζήτημα της εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι το Κράτος δεν εκπλήρωσε ούτε τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από το άρθρο 13 της Σύμβασης.

**B. Αναφορικά με τον επικαλούμενο κίνδυνο σε περίπτωση
απέλασης του προσφεύγοντος προς το Αφγανιστάν**

1. Επί του παραδεκτού

105. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν έκανε χρήση της δυνατότητας που του πρόσφερε το προεδρικό διάταγμα αριθ. 114/2011 να καταθέσει αίτηση ασύλου ενώπιον της διοίκησης προκειμένου αυτή να εξετάσει εκ νέου επί της ουσίας αυτή την αίτηση. Προσθέτει ότι αυτή η διαδικασία είχε αποτελέσει αντικείμενο ευρείας διάδοσης μεταξύ των αιτούντων άσυλο και ότι 47000 αιτήσεις είχαν κατατεθεί εκ νέου, εκ των οποίων μεγάλος αριθμός είχε ήδη εξετασθεί.

106. Ο προσφεύγων απαντά ότι ο αριθμός που αναφέρει η Κυβέρνηση αντιστοιχεί στις αιτήσεις που εκκρεμούν ενώπιον των δικαστηρίων, γεγονός που οφείλεται στις χρόνιες ανεπάρκειες της διαδικασίας ασύλου στην Ελλάδα και όχι σε οποιαδήποτε βελτίωση αυτής η οποία να εισήχθη με το προεδρικό διάταγμα αριθ. 114/2011.

107. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι στην απόφαση *M.S.S. κατά Βελγίου και Ελλάδας* ([GC], αριθ. 30696/09, αριθ. 231, 21 Ιανουαρίου 2011) διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3 λόγω των ελλείψεων στην εξέταση από τις ελληνικές αρχές της αίτησης ασύλου του προσφεύγοντος σε αυτή την υπόθεση και του κινδύνου να απελαθεί απευθείας ή εμμέσως προς τη χώρα προέλευσής του, χωρίς σοβαρή εξέταση του βασίμου της αίτησης ασύλου του και χωρίς να έχει πρόσβαση σε αποτελεσματικό ένδικο μέσο. Λαμβανομένης υπόψη αυτής της διαπίστωσης, θεωρεί ότι πρέπει να συνενωθεί με την επί της ουσίας εξέταση η προαναφερόμενη ένσταση της Κυβέρνησης.

108. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επιπλέον ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής δεν είναι προδήλως αβάσιμο υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτό δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτό.

2. Επί της ουσίας

109. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων είχε τη δυνατότητα να υποβάλει αίτηση ασύλου και ότι δεν εμποδίστηκε να το πράξει. Κατέθεσε αίτηση ασύλου στις 8 Σεπτεμβρίου 2009 με τρόπο πολύ βραχύλογο και χωρίς να διευκρινίσει ούτε τη χώρα γέννησής του ούτε την εθνική καταγωγή του, τα οποία επικαλέστηκε στη συνέχεια κατά τη διαδικασία εξέτασης της εν λόγω αίτησης. Οι αρμόδιες αρχές εξέτασαν λεπτομερώς τους ισχυρισμούς του και αποφάνθηκαν εντός σύντομου διαστήματος απορρίπτοντας την αίτηση με λόγους επαρκείς και πρόσφορους κατά την άποψη της Κυβέρνησης.

110. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι οι ελλείψεις του ελληνικού συστήματος ασύλου κατά την περίοδο 2007-2009 επισημάνθηκαν και σχολιάστηκαν ευρέως σε εκθέσεις που δημοσίευσαν κυβερνήσεις, διεθνείς οργανώσεις και άλλες ανεξάρτητες πηγές. Υποστηρίζει ότι στηρίζει τον ισχυρισμό του σε πολυάριθμα αποσπάσματα εκθέσεων του Συνηγόρου του Πολίτη, της Εθνικής Επιτροπής για τα δικαιώματα του ανθρώπου, της μη κυβερνητικής οργάνωσης ProAsyl, της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες, της Human Rights Watch και του Επιτρόπου του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα δικαιώματα του ανθρώπου, και παραπέμπει σε αποφάσεις που έλαβαν λίγα χρόνια πριν η Νορβηγία, η Σουηδία, η Φινλανδία και η Γερμανία υπέρ της παύσης των απελάσεων αιτούντων άσυλο στην Ελλάδα. Ο προσφεύγων προσθέτει ότι, μεταξύ 2007 και 2009, η πρόσβαση στις διαδικασίες ασύλου στην Ελλάδα ήταν –και εξακολουθούσε να είναι το 2011- ιδιαίτερα προβληματική και ότι τούτο οδηγούσε σε de facto άρνηση του ευεργετήματος της διεθνούς προστασίας που θεσπίστηκε για τον σκοπό αυτό από τη Σύμβαση της Γενεύης του 1951 για το καθεστώς των προσφύγων.

111. Το Δικαστήριο δεν είναι αρμόδιο να αποφανθεί επί της παραβίασης αυτής της Σύμβασης αν ο προσφεύγων έπρεπε να απελαθεί. Οι ελληνικές αρχές, οι οποίες είναι υπεύθυνες για τα θέματα ασύλου, είναι

πράγματι καταρχήν αρμόδιες να εξετάσουν οι ίδιες την αίτηση του προσφεύγοντος καθώς και τα προσκομισθέντα από αυτόν έγγραφα και να αξιολογήσουν τους κινδύνους που διατρέχει στο Αφγανιστάν. Βασική ανησυχία του Δικαστηρίου είναι το κατά πόσον υφίστανται εν προκειμένω αποτελεσματικές εγγυήσεις που προστατεύουν τον προσφεύγοντα από μία αυθαίρετη, άμεση ή έμμεση επαναπροώθηση, προς τη χώρα προέλευσής του. Θα εξετάσει ως κ τούτου αυτή την αιτίαση στη βάση του άρθρου 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 13 της Σύμβασης.

112. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, στην προαναφερόμενη απόφασή του *M.S.S.*, επεσήμανε τις ελλείψεις του ελληνικού συστήματος ασύλου. Παρατήρησε ότι, εδώ και πολλά έτη, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους πρόσφυγες και ο Επίτροπος του Συμβουλίου της Ευρώπης για τα δικαιώματα του ανθρώπου καθώς και πολυάριθμες διεθνείς μη κυβερνητικές οργανώσεις έχουν υπογραμμίσει, με επαναλαμβανόμενο και συγκλίνοντα τρόπο, το γεγονός ότι η ελληνική νομοθεσία δεν εφαρμοζόταν στην πράξη, ότι η διαδικασία ασύλου είχε δομικές ελλείψεις τέτοιας έκτασης που οι αιτούντες άσυλο έχουν πολύ λίγες πιθανότητες να εξεταστεί σοβαρά η αίτησή τους και οι αιτιάσεις τους σχετικά με την Σύμβαση από τις ελληνικές αρχές και ότι ελλείπει αποτελεσματικού ενδίκου μέσου δεν προστατεύονται *in fine* από μια αυθαίρετη προώθηση στην χώρα καταγωγής τους (*idem*, § 300).

113. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι, όταν η Επιτροπή προσφύγων απέρριψε, στις 14 Δεκεμβρίου 2009, την αίτηση ασύλου του προσφεύγοντος, αυτός κατέθεσε ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας αίτηση ακύρωσης αυτής της απόφασης και αίτηση αναστολής της εκτέλεσης αυτής. Στηριζόμενο στα άρθρα 49 και 50 του νόμου αριθ. 3900/2010, το Συμβούλιο της Επικρατείας παρέπεμψε, στις 17 Μαΐου 2011, την υπόθεση στο διοικητικό εφετείο Αθηνών ενώπιον του οποίου η υπόθεση εξακολουθεί να εκκρεμεί όσον αφορά και τα δύο σκέλη της.

114. Τούτο επιβεβαιώνει τις διαπιστώσεις στην προαναφερόμενη απόφαση *M.S.S.*, στην οποία επισημάνθηκαν οι ελλείψεις των υφιστάμενων ενδίκων μέσων, ειδικότερα η υπερβολική διάρκεια των αιτήσεων ακυρώσεως. Το Δικαστήριο είχε ομοίως επισημάνει ότι η αίτηση ακυρώσεως μια απορριπτικής απόφασης δεν είχε αυτοδικαίως ανασταλτικό αποτέλεσμα κατά της εντολής απέλασης και ότι έπρεπε να κινηθεί μια ξεχωριστή διαδικασία αιτήσεως αναστολής, της οποίας η διάρκεια ήταν από δέκα ημέρες μέχρι τέσσερα έτη. Επίσης, ο έλεγχος που ασκεί το Συμβούλιο της Επικρατείας δεν ήταν αρκετά ευρύς ώστε να εξετάζει τα ουσιαστικά στοιχεία μιας αιτίας ελκόμενης από μία παραβίαση της Σύμβασης (*idem*, § 190).

115. Ωστόσο, εν προκειμένω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι η συζήτηση για την εξέταση της αίτησης αναστολής εκτέλεσης, η οποία κατατέθηκε στις 10 Φεβρουαρίου 2010 και της οποίας η δικάσιμος είχε αρχικά ορισθεί για τις 15 Μαρτίου 2011, έλαβε χώρα στις 26 Ιανουαρίου 2012 και ότι η απόφαση που απέρριψε αυτή την αίτηση εκδόθηκε στις 7 Φεβρουαρίου 2012. Η διαδικασία η σχετική με την αίτηση ακύρωσης εκκρεμεί ακόμη. Ωστόσο, τέτοια διαστήματα δεν είναι κατά την άποψη του Δικαστηρίου εύλογα για την εξέταση ενδίκων μέσων που σχετίζονται με ζητήματα απέλασης, πολύ περισσότερο αφού η αίτηση αναστολής αποσκοπεί ακριβώς στην έκδοση μίας ταχείας απόφασης, πριν το πέρας της κύριας διαδικασίας.

116. Ως εκ τούτου, το Δικαστήριο διαπιστώνει παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3 λόγω των ελλείψεων του ελληνικού συστήματος ασύλου και του κινδύνου που διέτρεξε και εξακολουθεί να διατρέχει ο προσφεύγων να απελαθεί πριν την εξέταση από το Συμβούλιο της Επικρατείας της αίτησής του σχετικά με το αίτημα ασύλου του και απορρίπτει την προκαταρκτική ένσταση της Κυβέρνησης επί αυτού.

**ΙΙΙ. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 5 §§ 1
ΚΑΙ 4 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ**

117. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι στερήθηκε την ελευθερία του κατά παράβαση του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης, ενώ ήταν ανήλικος και ήταν αδύνατη η απέλασή του προς το Αφγανιστάν. Παραπονείται επίσης, υπό το πρίσμα του άρθρου 5 § 4, για την αναποτελεσματικότητα του ελέγχου της νομιμότητας της κράτησης ενόψει της απέλασης. Το άρθρο 5 §§ 1 και 4 προβλέπει:

«1. Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα εις την ελευθερίαν και την ασφάλειαν. Ουδείς επιτρέπεται να στερηθή της ελευθερίας του ειμή εις τας ακόλουθως περιπτώσεις και συμφώνως προς την νόμιμον διαδικασίαν:

(...)

στ) εάν πρόκειται περί νομίμου συλλήψεως ή κρατήσεως ατόμου επί σκοπώ όπως εμποδισθή από του να εισέλθη παρανόμως εν τη χώρα, ή εναντίον του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απελάσεως ή εκδόσεως.

(...)

4. Παν πρόσωπον στερούμενον της ελευθερίας του συνεπεία συλλήψεως ή κρατήσεως έχει δικαίωμα προσφυγής ενώπιον δικαστηρίου, ίνα τούτο αποφασίση εντός βραχείας προθεσμίας επί του νομίμου της κρατήσεώς του και διατάξη την απόλυσίν του εν περιπτώσει παρανόμου κρατήσεως.»

Α. Επί του παραδεκτού

118. Καταρχήν, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε κάποιο ένδικο μέσο κατά των αποφάσεων απέλασης που ελήφθησαν το 2008 και ότι αυτές δεν διέτασσαν τη θέση του υπό κράτηση· ως εκ τούτου οι αιτιάσεις του ενδιαφερομένου που σχετίζονται με τις εν λόγω αποφάσεις πρέπει να απορριφθούν λόγω υπέρβασης της εξάμηνης προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης.

119. Κατά δεύτερον, η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι δεν εξαντλήθηκαν τα εθνικά ένδικα μέσα. Ισχυρίζεται ότι ο προσφεύγων δεν άσκησε αίτηση ακύρωσης και αίτηση αναστολής της εκτέλεσης (καθώς και αίτηση προσωρινής διαταγής) κατά της απόφασης απέλασης της 31^{ης} Αυγούστου 2009, όπως επέτρεπε το άρθρο 15 (καθεστώς των αλλοδαπών) του νόμου αριθ. 3068/2002, σε συνδυασμό με το άρθρο 52 του διατάγματος αριθ. 18/1989. Ο προσφεύγων περιορίστηκε να προβάλει αντιρρήσεις κατά της κράτησής του στις 11 Σεπτεμβρίου 2009, ήτοι σε μία ημερομηνία κατά την οποία έτρεχε ακόμη η προθεσμία των εξήντα ημερών για την άσκηση αίτησης ακύρωσης.

120. Ο προσφεύγων δεν παρουσιάζει παρατηρήσεις αναφορικά με το πρώτο σκέλος της ένστασης. Ως προς το δεύτερο σκέλος, υποστηρίζει ότι οι διατάξεις που επικαλείται η Κυβέρνηση δεν είναι αποτελεσματικές και δεν επιτρέπουν την εξέταση της νομιμότητας μίας κράτησης.

121. Υιοθετώντας τον ισχυρισμό της Κυβέρνησης, το Δικαστήριο σημειώνει ότι οι αιτιάσεις περί των αποφάσεων απέλασης που εκδόθηκαν σε βάρος του προσφεύγοντος το 2008 προβλήθηκαν μετά το πέρας της εξάμηνης προθεσμίας που προβλέπει το άρθρο 35 § 1 της Σύμβασης.

122. Απεναντίας, εκτιμά ότι η ένσταση της Κυβέρνησης σχετικά με την απόφαση απέλασης της 31^{ης} Αυγούστου 2009 συνδέεται στενά με την ουσία της αιτίας που διατυπώνεται στο πεδίο του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης και αποφασίζει να τη συνενώσει με την επί της ουσίας εξέταση.

123. Το Δικαστήριο διαπιστώνει επιπλέον ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής δεν είναι προδήλως αβάσιμο υπό την έννοια του άρθρου 35 § 3 α) της Σύμβασης. Σημειώνει επιπλέον ότι αυτό δεν προσκρούει σε κανέναν άλλο λόγο απαραδέκτου. Πρέπει επομένως να κηρυχθεί παραδεκτό.

B. Επί της ουσίας

1. Άρθρο 5 § 4

124. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι υπάρχει μία νομολογία των διοικητικών πρωτοδικείων, ιδίως εκείνου των Αθηνών, προγενέστερη από την περίοδο των πραγματικών περιστατικών, σύμφωνα με την οποία η υποβολή αίτησης ασύλου ή η προβολή ακατάλληλων συνθηκών κράτησης σε συνδυασμό με τυχόν προβλήματα υγείας ενός αλλοδαπού κρατουμένου καθιστούν την κράτηση παράνομη και ως εκ τούτου γίνεται άρση της κράτησης χωρίς να ορίζεται προθεσμία για την επιστροφή του αλλοδαπού στη χώρα του. Προσθέτει ότι υπάρχει επιπλέον μία νομολογία σύμφωνα με την οποία γίνεται άρση της κράτησης σε περίπτωση χορήγησης αναστολής εκτέλεσης μίας απόφασης απέλασης, Συνεπώς, θεωρεί ότι ο προσφεύγων θα μπορούσε να έχει ασκήσει αίτηση ακύρωσης κατά της απόφασης απέλασης καθώς και αίτηση αναστολής εκτέλεσης και αίτηση προσωρινής διαταγής αναστολής, και ότι, αν είχε επιτύχει την έκδοση απόφασης αναστολής της απέλασής του, θα μπορούσε να έχει καταγγείλει, στις αντιρρήσεις του, την έλλειψη νομικής βάσης της κράτησής του.

125. Ο προσφεύγων απαντά ότι, μεταξύ 27 Αυγούστου και 11 Σεπτεμβρίου 2009, δεν μπορούσε να προσφύγει κατά της κράτησής του διότι οι αρχές είχαν παραλείψει να του κοινοποιήσουν την απόφαση απέλασης και κράτησης. Υποστηρίζει ότι μπόρεσε να το πράξει μόλις ανέλαβε την υπόθεσή του η ομάδα δικηγόρων και ότι το διοικητικό

πρωτοδικείο δεν εξέτασε την αμφισβήτησή του ως προς τη νομιμότητα της κράτησής του.

126. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι η έννοια της «lawfulness» (νομιμότητα) πρέπει να έχει την ίδια έννοια τόσο στην παράγραφο 4 του άρθρου 5 της Σύμβασης όσο και στην παράγραφο 1, ώστε ένας κρατούμενος να έχει το δικαίωμα εξέτασης της κράτησής του όχι μόνο υπό το πρίσμα του εθνικού δικαίου, αλλά και της Σύμβασης, των γενικών αρχών που καθιερώνει και του σκοπού των περιορισμών που επιτρέπει η παράγραφος 1 αυτής της διάταξης. Υπενθυμίζει ομοίως ότι το άρθρο 5 § 4 δεν εγγυάται το δικαίωμα δικαστικού ελέγχου σε τέτοιο εύρος ώστε να δίδει στο δικαστήριο το δικαίωμα να υποκαθιστά με την κρίση του την κρίση της αρχής από την οποία έχει εκδοθεί η απόφαση, όσον αφορά κάθε πτυχή της υπόθεσης, συμπεριλαμβανομένων των λόγων καθαρής σκοπιμότητας. Η εξέταση πρέπει ωστόσο να είναι αρκετά ευρεία ώστε να συμπεριλαμβάνει όλες τις προϋποθέσεις που είναι απαραίτητες για τη νομιμότητα της κράτησης ενός ατόμου σύμφωνα με την παράγραφο 1 (*Dougoz κατά Ελλάδας*, αριθ. 40907/98, § 61, CEDH 2001-II).

127. Στην παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει καταρχήν ότι το άρθρο 76 εφαρμόστηκε στην περίπτωση του προσφεύγοντος στην εκδοχή του την προγενέστερη της 1^{ης} Ιανουαρίου 2011, ημερομηνία έναρξης ισχύος της τροποποίησης αυτής της διάταξης από τον νόμο αριθ. 3900/2010 που η Κυβέρνηση αναφέρει λεπτομερώς στις παρατηρήσεις της.

128. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει επίσης ότι έχει ήδη αποφανθεί επί του ζητήματος της αποτελεσματικότητας του δικαστικού ελέγχου σύμφωνα με το ελληνικό δίκαιο της κράτησης ατόμων ενόψει της διοικητικής απέλασής τους (προαναφερόμενες αποφάσεις *S.D. κατά Ελλάδας*, *Tabesh κατά Ελλάδας*, *R.U. κατά Ελλάδας* και *A.A. κατά Ελλάδας*, *Rahimi κατά Ελλάδας*, αριθ. 8687/08, 5 Απριλίου 2011, και *Efremidze κατά Ελλάδας*, αριθ. 33225/08, 21 Ιουνίου 2011). Έχει ήδη διαπιστώσει ότι οι ελλείψεις

του εθνικού δικαίου, όπως αυτό εφαρμοζόταν την περίοδο των πραγματικών περιστατικών, σχετικά με την αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου της θέσης υπό κράτηση για τους σκοπούς της απέλασης και συμπέρανε ότι αυτές δεν συμβάδιζαν με τις απαιτήσεις του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης (προαναφερόμενη απόφαση *A.A. κατά Ελλάδας*, § 71 και, για μία ανακεφαλαίωση των συμπερασμάτων του Δικαστηρίου επί αυτού, προαναφερόμενες αποφάσεις *Rahimi*, §§ 116-119 και *Efremidze*, §§ 64-66). Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά την τρίτη παράγραφο του άρθρου 76 του νόμου αριθ. 3386/2005, το Δικαστήριο έχει ήδη διαπιστώσει ότι οι αντιρρήσεις τις οποίες μπορεί να υποβάλει ένας κρατούμενος αλλοδαπός κατά της απόφασης που διατάσσει την κράτησή του δεν χορηγούν ρητά στον δικαστή την εξουσία να εξετάσει τη νομιμότητα της απέλασης, η οποία συνιστά, στο ελληνικό δίκαιο, τη νομική βάση της κράτησης. Το άρθρο 76 § 4 του νόμου αυτού, όπως αυτό είναι διατυπωμένο, επιτρέπει στα δικαστήρια να εξετάζουν την απόφαση κράτησης μόνο επί του πεδίου του κινδύνου φυγής ή του κινδύνου για τη δημόσια τάξη (προαναφερόμενη απόφαση *Efremidze*, § 64).

129. Το Δικαστήριο έχει επίσης αναγνωρίσει επί αυτού την ύπαρξη ορισμένων πρόσφατων δικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν σε πρώτο βαθμό και οι οποίες δέχονται ότι τα διοικητικά δικαστήρια εξετάζουν τη νομιμότητα της κράτησης ενός αλλοδαπού, και αν την θεωρούν παράνομη για οποιοδήποτε λόγο, διατάσσουν την απόλυσή του. Ωστόσο, θεώρησε ότι η ύπαρξη ορισμένων δικαστικών αποφάσεων που εκδόθηκαν σε πρώτο βαθμό δεν αρκεί για να εξαφανιστεί ο διαφορούμενος χαρακτήρας των όρων του νόμου υπ' αρ. 3386/2005 επί του θέματος (προαναφερόμενες αποφάσεις *A.A. κατά Ελλάδας*, § 75, και *Rahimi*, § 117) Το Δικαστήριο δε θεωρεί αναγκαίο να επαναλάβει λεπτομερώς αυτούς τους γενικούς συλλογισμούς.

130. Ειδικότερα, σε ό,τι αφορά την παρούσα υπόθεση, το Δικαστήριο σημειώνει ότι, στις αποφάσεις της 15^{ης} και 24^{ης} Σεπτεμβρίου

2009, η πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου Αθηνών απέρριψε τις αντιρρήσεις του προσφεύγοντος σχετικά με την κράτησή του χωρίς να εξετάσει το ζήτημα της νομιμότητας αυτής. Η πρώτη απόφαση διευκρίνιζε ότι ο προσφεύγων ήταν επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη και ότι το γεγονός ότι είχε υποβάλει αίτηση ασύλου δεν άλλαζε τίποτα. Η δεύτερη επικύρωσε την πρώτη στο μέτρο που επέβαλε τη διατήρηση της κράτησης του προσφεύγοντος, επισημαίνοντας αυτή τη φορά ότι αν και αυτός δεν μπορούσε να θεωρηθεί επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, υπήρχε ωστόσο κίνδυνος φυγής του.

131. Συνεπώς, το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι ελλείψεις του εσωτερικού δικαίου ως προς την αποτελεσματικότητα του δικαστικού ελέγχου της κράτησης του προσφεύγοντος ενόψει της απέλασής του δεν συμβαδίζουν με τις απαιτήσεις του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης. Ενόψει των ανωτέρω, το Δικαστήριο διαπιστώνει ότι υπήρξε ομοίως παραβίαση αυτής της διάταξης στην παρούσα υπόθεση.

2. Άρθρο 5 § 1 της Σύμβασης

α) Επιχειρήματα των διαδίκων

132. Η Κυβέρνηση υποστηρίζει ότι ο προσφεύγων κρατήθηκε στο πλαίσιο μίας διοικητικής διαδικασίας απέλασης, κατ'εφαρμογή του άρθρου 76 § 3 του νόμου αριθ. 3386/2005, για περίοδο η οποία δεν υπερέβαινε, κατά την άποψή της, το ανώτατο όριο που προβλέπει αυτό το άρθρο, ήτοι τους έξι μήνες. Διευκρινίζει ότι οι αρχές είχαν κρίνει ότι υπήρχε κίνδυνος φυγής του προσφεύγοντος και είναι της άποψης ότι τίποτα δεν μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι αυτή η απόφαση δεν ήταν εύλογη και αιτιολογημένη. Κατά την Κυβέρνηση, το άρθρο 13 του διατάγματος αριθ. 90/2008 προέβλεπε, κατά την περίοδο των πραγματικών περιστατικών, ότι το πρόσωπο που είχε υποβάλει αίτηση ασύλου και σε βάρος του οποίου

εκκρεμούσε διαδικασία απέλασης παρέμενε υπό κράτηση και ότι η αίτησή του εξετάζόταν κατά προτεραιότητα. Πάντα κατά την Κυβέρνηση, το να γίνει δεκτό ότι η υποβολή αίτησης ασύλου οδηγεί αυτόματα όχι μόνο στην αναστολή της απέλασης αλλά και της κράτησης θα οδηγούσε σε παρέκκλιση του προαναφερόμενου άρθρου 13 από τον σκοπό του μέσω της υποβολής καταχρηστικών αιτήσεων ασύλου. Το εθνικό δίκαιο πρόσφερε στον προσφεύγοντα επαρκείς εγγυήσεις για τον λόγο ότι η κράτησή του μπορούσε να αρθεί στο πλαίσιο μίας ταχείας δικαστικής εξέτασης, κατόπιν είτε της υποβολής αντιρρήσεων είτε της άσκησης αίτησης ακύρωσης και αναστολής καθώς και αίτησης προσωρινής διαταγής αναστολής.

133. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι η κράτησή του, η οποία άρχισε στις 28 Αυγούστου 2009, ήταν αυθαίρετη λόγω: α) των συνθηκών της σύλληψής του, β) της ιδιότητάς του ως ανηλίκου, γ) της διάρκειας της κράτησής του σε συνδυασμό με τις συνθήκες αυτής, δ) μίας αυθαίρετης κατά την άποψή του σύλληψης και κράτησης πριν από αυτή την ημερομηνία, ε) της έλλειψης ενεργειών εκ μέρους των αρχών από την ημερομηνία σύλληψής του έως την ημερομηνία υποβολής της αίτησης ασύλου (στις 8 Σεπτεμβρίου 2009) ενόψει της απέλασής του, και στ) της αναιτιολόγητης κατά την άποψή του κράτησής του μεταξύ 8 Σεπτεμβρίου 2009 και έως την απόλυσή του ως ασυνόδευτου αιτούντος άσυλο. Ο προσφεύγων υποστηρίζει επιπλέον ότι η κράτησή του δεν ήταν αιτιολογημένη αφού η απέλασή του ήταν αδύνατη γιατί δε διέθετε ταξιδιωτικά έγγραφα και δεν υπήρχε Αφγανική διπλωματική αντιπροσωπεία στην Αθήνα. Καταλήγει ότι, καθώς η απέλασή του δεν ήταν δυνατή και οι αρχές είχαν παραλείψει να προβούν σε αξιολόγηση όχι μόνο της οικογενειακής κατάστασής του αλλά και των κινδύνων για τη ζωή του σε περίπτωση απέλασης προς το Αφγανιστάν ή το Ιράν, η κράτησή του δεν είχε διαταχθεί με σκοπό να διασφαλισθεί η απέλασή του.

β) Εκτίμηση του Δικαστηρίου

i) Εφαρμοστέες αρχές

134. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, αν και ο γενικός κανόνας που εκτίθεται στο άρθρο 5 § 1 είναι ότι κάθε άτομο έχει δικαίωμα στην ελευθερία, το εδάφιο στ) της διάταξης αυτής προβλέπει μία εξαίρεση επιτρέποντας στα Κράτη να περιορίζουν την ελευθερία των αλλοδαπών μέσα στα πλαίσια του ελέγχου της μετανάστευσης. Όπως το Δικαστήριο έχει ήδη διαπιστώσει, με την επιφύλαξη των υποχρεώσεών τους δυνάμει της Σύμβασης, τα Κράτη απολαμβάνουν του «αναντίρρητου δικαιώματος να ελέγχουν κυριαρχικώς την είσοδο και την παραμονή των αλλοδαπών στο έδαφός τους» (*Chahal κατά Ηνωμένου Βασιλείου*, 15 Νοεμβρίου 1996, § 73, *Recueil* 1996-V, *Saadi κατά Ηνωμένου Βασιλείου* [GC], αριθ. 13229/03, § 64, CEDH 2008-...).

135. Επιπλέον, έχει αναγνωρισθεί στη νομολογία του Δικαστηρίου τη σχετική με τα εδάφια του άρθρου 5 § 1 ότι κάθε στέρηση της ελευθερίας πρέπει όχι μόνο να εμπίπτει σε κάποια από τις εξαιρέσεις που προβλέπουν τα εδάφια α) έως στ) αλλά να είναι και «νόμιμη». Σε ό,τι αφορά τη «νομιμότητα» μίας κράτησης, συμπεριλαμβανομένης της τήρησης της «νόμιμης διαδικασίας», η Σύμβαση παραπέμπει κατά βάση στην εθνική νομοθεσία και καθιερώνει την υποχρέωση τήρησης τόσο των ουσιαστικών όσο και των δικονομικών κανόνων. Εν τούτοις, η τήρηση του εθνικού δικαίου δεν επαρκεί: το άρθρο 5 § 1 απαιτεί επιπλέον τη συμμόρφωση κάθε στέρησης της ελευθερίας προς τον σκοπό την προστασίας του ατόμου από τις αυθαιρέσεις (βλέπε, μεταξύ πολλών άλλων, *Winterwerp κατά Ολλανδίας*, 24 Οκτωβρίου 1979, § 37, série A no. 33, *Amuur κατά Γαλλίας*, αριθ. 19776/92, § 50, *Recueil* 1996-III, και *Witold Litwa κατά Πολωνίας*, αριθ. 26629/95, § 78, CEDH 2000-III). Καμία αυθαίρετη κράτηση δεν μπορεί να είναι συμβατή με το άρθρο 5 § 1, με την έννοια του «αυθαιρέτου» σε αυτό

το πλαίσιο να υπερβαίνει την έλλειψη συμμόρφωσης προς το εθνικό δίκαιο. Συνεπώς, μία στέρηση της ελευθερίας μπορεί να είναι νόμιμη σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία όντας ωστόσο την ίδια στιγμή αυθαίρετη και συνεπώς αντίθετη προς τη Σύμβαση (*Mooren κατά Γερμανίας* [GC], αριθ. 11364/03, § 77, CEDH 2009-...).

136. Έτσι, το Δικαστήριο πρέπει να διασφαλίζει ότι το εθνικό δίκαιο συμμορφώνεται το ίδιο προς τη Σύμβαση, συμπεριλαμβανομένων των γενικών αρχών που διατυπώνει ή υπονοεί αυτή. Επί αυτού του τελευταίου σημείου, το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι όταν πρόκειται για στέρηση της ελευθερίας, είναι ιδιαιτέρως σημαντικό να τηρείται η γενική αρχή της ασφάλειας του δικαίου. Συνεπώς, είναι βασικό οι συνθήκες της στέρησης της ελευθερίας δυνάμει του εθνικού δικαίου να έχουν ορισθεί σαφώς και ο ίδιος ο νόμος να είναι προβλέψιμος όσον αφορά την εφαρμογή του, κατά τρόπο που να πληροί το κριτήριο της «νομιμότητας» που έχει ορίσει η Σύμβαση, το οποίο απαιτεί κάθε νόμος να είναι επαρκώς σαφής ώστε να επιτρέπει στον πολίτη –επικουρούμενο εν ανάγκη από μορφωμένους συμβούλους- να προβλέψει, σε έναν λογικό βαθμό υπό τις συνθήκες της υπόθεσης, τις συνέπειες που μπορούν να απορρέουν από μία συγκεκριμένη πράξη (*Baranowski κατά Πολωνίας*, αριθ. 28358/95, §§ 50-52, CEDH 2000-III).

137. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει, επιπλέον, ότι από τη νομολογία τη σχετική με το άρθρο 5 § 1 στ) προκύπτει ότι προκειμένου να μην χαρακτηριστεί αυθαίρετη, η εφαρμογή ενός τέτοιου μέτρου κράτησης πρέπει να γίνεται καλή τη πίστει. Πρέπει επίσης να συνδέεται στενά με τον σκοπό που αφορά την παρεμπόδιση ενός ατόμου να εισέλθει παράνομα στη χώρα. Επιπλέον, οι χώροι και οι συνθήκες κράτησης πρέπει να συνδέονται με τους λόγους αυτής. Τέλος, η διάρκεια της κράτησης δεν πρέπει να υπερβαίνει την εύλογη προθεσμία που είναι αναγκαία για την εκπλήρωση του διωκόμενου σκοπού (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Saadi*, § 74).

ii) *Εφαρμογή των αρχών στην προκειμένη υπόθεση*

138. Εν προκειμένω, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι η στέρηση της ελευθερίας του προσφεύγοντος βασιζόταν στο άρθρο 76 του νόμου αριθ. 3386/2005 και ότι στόχευε στο να διασφαλίσει τη δυνατότητα εκτέλεσης της απέλασής του. Υπενθυμίζει επί αυτού ότι το άρθρο 5 § 1 στ) δεν απαιτεί η κράτηση ενός ατόμου σε βάρος του οποίου εκκρεμεί διαδικασία απέλασης να θεωρείται ευλόγως αναγκαία, για παράδειγμα προκειμένου να εμποδισθεί ο ενδιαφερόμενος από το να διαπράξει κάποιο αδίκημα ή να διαφύγει (πιο πάνω αναφερόμενη απόφαση *Chahal*, § 112).

139. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι από το διεθνές και εθνικό δίκαιο, ήτοι από τα άρθρα 31 έως 33 της Σύμβασης της Γενεύης του 1951 σχετικά με το καθεστώς των προσφύγων και το άρθρο 1 του προεδρικού διατάγματος αριθ. 61/1999, προκύπτει ότι η επαναπροώθηση ή η απέλαση ενός ατόμου που έχει υποβάλει αίτηση ασύλου δεν επιτρέπονται έως την οριστική εξέταση της εν λόγω αίτησης. Είναι αλήθεια ότι το προεδρικό διάταγμα αριθ. 61/1999, το οποίο διέπει το καθεστώς των πολιτικών προσφύγων και των αιτούντων άσυλο, δεν περιλαμβάνει καμία ρητή διάταξη σχετικά με τη νομιμότητα της κράτησης των τελευταίων. Εν τούτοις, το εφαρμοστέο εθνικό δίκαιο προβλέπει ότι μία κράτηση με σκοπό την απέλαση είναι δικαιολογημένη μόνο όταν αυτή μπορεί να εκτελεσθεί. Η απλή αναφορά στην ανάγκη εκτέλεσης της απόφασης απέλασης δεν αρκεί για να στηρίξει μία κράτηση (άρθρο 1 του προεδρικού διατάγματος αριθ. 61/1999 και άρθρο 2 του νόμου αριθ. 3386/2005). Για έναν αιτούντα άσυλο, η απέλαση δεν μπορεί να εκτελεσθεί πριν εκδοθεί απόφαση επί της αίτησης ασύλου (*S.D. κατά Ελλάδας*, αριθ. 53541/07, § 62, 11 Ιουνίου 2009).

140. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων συνελήφθη στις 27 Αυγούστου 2009 για παράνομη είσοδο στη χώρα, ότι τέθηκε υπό κράτηση διότι υπήρχαν υποψίες ότι είχε διαπράξει και άλλα αδικήματα, ήτοι ψευδή

βεβαίωση ενώπιον δημόσιας αρχής, και ψευδορκία και συκοφαντική δυσφήμιση, και ότι παραπέμφθηκε σε δίκη για ψευδή βεβαίωση και αθώθηκε στις 29 Αυγούστου 2009. Εν τούτοις, το πλημμελειοδικείο διέταξε την κράτησή του για οκτώ ημέρες διότι δεν ήταν σε θέση να καταβάλει τη δικαστική δαπάνη στην οποία είχε καταδικασθεί. Επιπλέον, στις 31 Αυγούστου 2009, ο προσφεύγων καταδικάσθηκε σε ποινή φυλάκισης με αναστολή για παράνομη είσοδο στη χώρα. Την ίδια ημερομηνία, ο διευθυντής της Διεύθυνσης Αλλοδαπών Αττικής διέταξε την απέλαση και τη διατήρηση της κράτησης του ενδιαφερομένου, για το λόγο ότι ήταν επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη και υπήρχε κίνδυνος φυγής. Ο προσφεύγων κρατήθηκε επομένως για αυτόν και μόνο το λόγο κατόπιν της έκτισης της ποινής φυλάκισης διάρκειας οκτώ ημερών που είχε απαγγελθεί στις 29 Αυγούστου 2009.

141. Όλες αυτές οι αποφάσεις ελήφθησαν χωρίς ο προσφεύγων να τύχει της συνδρομής δικηγόρου και, σε ορισμένες, χωρίς να τύχει της συνδρομής διερμηνέα. Στις 8 Σεπτεμβρίου 2009, τον προσφεύγοντα ανέλαβε μία ομάδα δικηγόρων η οποία υπέβαλε αίτηση ασύλου και, στις 11 Σεπτεμβρίου 2009, υπέβαλε αντιρρήσεις κατά της διατήρησης της κράτησης του προσφεύγοντος. Το Δικαστήριο σημειώνει ως προς τούτο ότι στους δικηγόρους του προσφεύγοντος κοινοποιήθηκε η απόφαση της 31^{ης} Αυγούστου 2009 μόλις στις 11 Σεπτεμβρίου 2009, ημερομηνία κατά την οποία η κοινοποίηση εστάλη με φαξ στο αστυνομικό τμήμα του Αγίου Παντελεήμονα. Στις 8 Σεπτεμβρίου 2009, ενώ είχαν ζητήσει να λάβουν γνώση αυτής της απόφασης, οι αστυνομικοί τους ενημέρωσαν ότι ο φάκελος του προσφεύγοντος στο αστυνομικό τμήμα δεν περιείχε αντίγραφο αυτής (πιο πάνω παράγραφος 15). Ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος στις 18 Νοεμβρίου 2009, κατόπιν απόφασης του προϊσταμένου του τμήματος αλλοδαπών η οποία ανέστελλε την εκτέλεση της απέλασης έως την έκδοση

απόφασης επί της αίτησης ασύλου του ενδιαφερομένου (πιο πάνω παράγραφος 36).

142. Εν τούτοις, το Δικαστήριο σημειώνει ότι απορρίπτοντας τις αντιρρήσεις του προσφεύγοντος με μία απόφαση η οποία δεν ήταν δεκτική προσφυγής, στις 11 και 24 Σεπτεμβρίου 2009, η πρόεδρος του διοικητικού πρωτοδικείου δεν άντλησε συνέπειες από το γεγονός ότι είχε ήδη υποβληθεί αίτηση ασύλου. Ωστόσο, ο προσφεύγων δεν μπορούσε να απελαθεί πριν από την εξέταση της αίτησης ασύλου και η κράτησή του στερείτο ως εκ τούτου νομικής βάσης στο εθνικό δίκαιο, τουλάχιστον από τις 8 Σεπτεμβρίου 2009.

143. Συνεπώς, το Δικαστήριο θεωρεί ότι εν προκειμένω δεν τεκμηριώθηκε η ύπαρξη στενού δεσμού μεταξύ της θέσης του προσφεύγοντος υπό κράτηση και της δυνατότητας απομάκρυνσης αυτού από την ελληνική επικράτεια (προαναφερόμενη απόφαση *R.U.*, § 95).

144. Επιπλέον, όπως το Δικαστήριο έχει ήδη διαπιστώσει υπό το πρίσμα του άρθρου 3 της Σύμβασης, οι συνθήκες κράτησης στα αστυνομικά τμήματα Αγίου Παντελεήμονα και Παγκρατίου αναλύονταν σε εξευτελιστική μεταχείριση. Ενόψει του συνόλου των ανωτέρω στοιχείων, το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι η κράτηση του προσφεύγοντος δεν ήταν «νόμιμη» υπό την έννοια του άρθρου 5 § 1 στ) της Σύμβασης, από τις 8 Σεπτεμβρίου 2009 και έως τις 18 Νοεμβρίου 2009, ημερομηνία κατά την οποία ο προσφεύγων αφέθηκε ελεύθερος (πιο πάνω παράγραφος 36) και ότι υπήρξε παραβίαση αυτής της διάταξης.

IV. ΕΠΙ ΤΩΝ ΛΟΙΠΩΝ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΩΝ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΩΝ

A. Επί των παραβιάσεων του άρθρου 3, σε συνδυασμό με το άρθρο 14 της Σύμβασης, και του άρθρου 8

145. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η κακομεταχείριση την οποία καταγγέλλει, ιδίως οι συνθήκες κράτησής του, του επιβλήθηκαν διότι ήταν αλλοδαπός. Επικαλείται ως προς τούτο το άρθρο 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 14 της Σύμβασης. Επικαλούμενος το άρθρο 8 της Σύμβασης, ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι, κατά τη διάρκεια της κράτησής του στα αστυνομικά τμήματα Αγίου Παντελεήμονα και Παγκρατίου, δεν μπόρεσε να μιλήσει εμπιστευτικά με τους δικηγόρους του και ως εκ τούτου δεν μπόρεσε να τους δώσει όλες τις αναγκαίες πληροφορίες σε στήριξη της αίτησης ασύλου του.

146. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι αιτιάσεις αυτές συμπίπτουν, με έναν πιο γενικό τρόπο, με την αιτίαση την ελκόμενη από το άρθρο 3, η οποία σχετίζεται με τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος και τους κινδύνους που θα διέτρεχε σε περίπτωση επιστροφής του στο Αφγανιστάν. Πρέπει ως εκ τούτου να κηρυχθούν παραδεκτές, αλλά το Δικαστήριο εκτιμά ότι δεν είναι αναγκαίο να τις εξετάσει ξεχωριστά.

B. Επί της παραβίασης του άρθρου 5 § 2 και του άρθρου 14 σε συνδυασμό με το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης

147. Ο προσφεύγων ισχυρίζεται ότι δεν ενημερώθηκε για τους λόγους της κράτησής του σε γλώσσα που να μπορεί να κατανοήσει. Παραπονείται ως προς τούτο για παραβίαση του άρθρου 5 § 2 της Σύμβασης. Επικαλούμενος εν συνεχεία το άρθρο 14 σε συνδυασμό με το άρθρο 5 § 4 της Σύμβασης, παραπονείται επίσης για το γεγονός ότι ένας αλλοδαπός ο οποίος τελεί υπό διοικητική κράτηση δεν έχει τη δυνατότητα να ασκήσει προσφυγή κατά της κράτησης λόγω ακριβώς της ιδιότητάς του ως αλλοδαπού.

148. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι η κύρια αιτίαση που προβάλλεται υπό το πρίσμα του άρθρου 5 § 2 της Σύμβασης αφορά όχι τη μη κατανόηση

από τον προσφεύγοντα των λόγων της σύλληψης ή της κράτησής του, αλλά τη μη δυνατότητα να κατανοήσει το περιεχόμενο του φυλλαδίου για τα δικαιώματά του. Ενόψει του συμπεράσματός του επί του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης, εκτιμά ότι η αιτίαση αυτή πρέπει να κηρυχθεί παραδεκτή αλλά ότι δεν είναι αναγκαίο να αποφανθεί υπό το πρίσμα του άρθρου 5 § 2 (προαναφερόμενη απόφαση *Rahimi*, § 115) ούτε υπό το πρίσμα του άρθρου 14 σε συνδυασμό με το άρθρο 5 § 4.

Γ. Επί της παραβίασης του άρθρου 6 της Σύμβασης

149. Επί του πεδίου του άρθρου 6 της Σύμβασης, ο προσφεύγων υποστηρίζει:

- ότι το πλημμελειοδικείο δεν έλαβε υπόψη όλα τα αποδεικτικά στοιχεία, ότι δεν ήταν αμερόληπτο και ότι δεν αιτιολόγησε επαρκώς την απόφασή του (άρθρο 6 § 1),

- ότι κρίθηκε επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη, ενώ είχε αθωωθεί από την κατηγορία της ψευδούς βεβαίωσης ενώπιον δημόσιας αρχής, ότι καμία δίωξη δεν είχε ασκηθεί σε βάρος του για την κατηγορία της συκοφαντικής δυσφήμισης και ότι είχε καταδικασθεί σε ποινή φυλάκισης τριάντα ημερών με αναστολή για παραβίαση του νόμου αριθ. 3386/05 σχετικά με την είσοδο και διαμονή αλλοδαπών στην ελληνική επικράτεια (άρθρο 6 § 2),

- ότι δεν έτυχε της συνδρομής διερμηνέα, ούτε κατά τη σύλληψή του ούτε κατά την εμφάνισή του ενώπιον του ανακριτή ούτε ενώπιον του εισαγγελέα ούτε κατά τη συζήτηση ενώπιον του πλημμελειοδικείου (άρθρο 6 § 3 α) και ε)),

- ότι, κατά τη συζήτηση ενώπιον του εν λόγω δικαστηρίου, δεν έτυχε της δωρεάν συνδρομής δικηγόρου διορισμένου αυτεπάγγελτα (άρθρο 6 § 2 γ)),

- ότι δεν έτυχε των αναφερόμενων στο άρθρο αυτό εγγυήσεων λόγω, κατά την άποψή του, της ιδιότητάς του ως αλλοδαπού (άρθρο 6 §§ 1 και 3 σε συνδυασμό με το άρθρο 14),

- ότι υπήρξε θύμα διάκρισης λόγω εθνικότητας, διότι, κατά την άποψή του, ο νόμος αριθ. 3386/05 επιτρέπει να θεωρηθεί ένας αλλοδαπός επικίνδυνος για τη δημόσια τάξη από τη στιγμή που αποτελεί αντικείμενο ποινικής δίωξης και πριν ακόμη εκδοθεί τελεσίδικη δικαστική απόφαση (άρθρο 6 § 2 σε συνδυασμό με το άρθρο 14),

150. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι οι αιτιάσεις αυτές πρέπει να απορριφθούν λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων επειδή ο προσφεύγων δεν άσκησε έφεση κατά της απόφασης της 31^{ης} Αυγούστου 2009 με την οποία είχε καταδικασθεί (με τη διαδικασία του αυτοφώρου) από το πλημμελειοδικείο σε ποινή φυλάκισης με αναστολή μόνο για την κατηγορία της παράνομης εισόδου στην ελληνική επικράτεια. Παρατηρεί ότι, αν και κατά την ημερομηνία της καταδίκης του δεν εκπροσωπείτο πράγματι από κανένα δικηγόρο, τούτο δεν ίσχυε από τις 8 Σεπτεμβρίου 2009, καθώς την υπόθεσή του ανέλαβαν μέλη της ομάδας δικηγόρων για τα δικαιώματα προσφύγων και μεταναστών, οι οποίοι συνέταξαν την αίτηση ασύλου του. Ωστόσο, κατά την τελευταία αυτή ημερομηνία, η προθεσμία άσκησης έφεσης είχε παρέλθει.

151. Έπεται ότι αυτό το τμήμα της προσφυγής πρέπει να απορριφθεί, κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 1 και 4 της Σύμβασης.

Δ. Επί της παραβίασης του άρθρου 18 της Σύμβασης

152. Τέλος, επί του πεδίου του άρθρου 18, ο προσφεύγων παραπονείται ότι κρατήθηκε για σκοπό άλλο από εκείνον της απέλασης. Υποστηρίζει ως προς τούτο ότι αποτέλεσε αντικείμενο πολυάριθμων αποφάσεων κράτησης και απέλασης, ενώ, κατά την άποψή του, σύμφωνα με

το εσωτερικό δίκαιο, μία μόνο απόφαση απέλασης θα είχε συνεχή ισχύ και σε περίπτωση μη εκτέλεσης αυτής δεν ήταν αναγκαία η λήψη νέας απόφασης.

153. Το Δικαστήριο εξέτασε την εν λόγω αιτίαση όπως αυτή προβλήθηκε από τον προσφεύγοντα. Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων που έχει στη διάθεσή του, δε διέκρινε καμία ένδειξη παραβίασης των δικαιωμάτων και ελευθεριών που εγγυάται η Σύμβαση. Η αιτίαση αυτή είναι ως εκ τούτου προδήλως αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ'εφαρμογή του άρθρου 35 §§ 3 και 4 της Σύμβασης.

V. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 41 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ

154. Σύμφωνα με το άρθρο 41 της Σύμβασης,

«Εάν το Δικαστήριο κρίνει ότι υπήρξε παραβίαση της Σύμβασης ή των Πρωτοκόλλων της και εάν το εσωτερικό δίκαιο του Υψηλού Συμβαλλομένου Μέρους επιτρέπει την ατελή μόνον επανόρθωση των συνεπειών της παραβίασης αυτής, το Δικαστήριο επιδικάζει στον ζημιωθέντα διάδικο, εφόσον συντρέχει λόγος, μία δίκαιη ικανοποίηση.»

A. Ζημία

155. Ο προσφεύγων αξιώνει 15.000 ευρώ για την ηθική βλάβη που υπέστη, ιδίως λόγω της διάρκειας της κράτησής του υπό συνθήκες, κατά την άποψή του, εξευτελιστικές.

156. Η Κυβέρνηση εκτιμά ότι το αιτούμενο ποσό είναι υπερβολικό και δεν αιτιολογείται από τις περιστάσεις της υπόθεσης, και ότι η διαπίστωση παραβίασης θα συνιστούσε επαρκή δίκαιη ικανοποίηση.

157. Το Δικαστήριο θεωρεί ότι συντρέχει λόγος να επιδικάσει στον προσφεύγοντα το ποσό των 10.000 ευρώ για ηθική βλάβη.

B. Έξοδα και δικαστική δαπάνη

158. Ο προσφεύγων ζητεί επίσης 5.843,20 ευρώ για τα έξοδα και τη δικαστική δαπάνη στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον των δικαστηρίων και των εθνικών αρχών και για εκείνα στα οποία υποβλήθηκε ενώπιον του Δικαστηρίου. Ζητεί από το Δικαστήριο να καταβάλει το ποσό απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό της δικηγόρου του, κυρίας Π. Μασουρίδου, κατ'εφαρμογή συμφωνητικού που υπέγραψε με εκείνη την 1^η Φεβρουαρίου 2010. Ειδικότερα, ο προσφεύγων αξιώνει, στη βάση ωριαίας αμοιβής 62 ευρώ, τα ακόλουθα ποσά: 992 ευρώ για τη διοικητική διαδικασία της αίτησης ασύλου, 558,60 ευρώ για τη διαδικασία ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου, 864,60 ευρώ για τη διαδικασία ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας, 868 ευρώ για τις επισκέψεις στα δύο αστυνομικά τμήματα, 1240 ευρώ για συναντήσεις στο γραφείο των δικηγόρων του, 600 ευρώ για την αίτηση εφαρμογής του άρθρου 39 και τις παρατηρήσεις ενώπιον του Δικαστηρίου, 320 ευρώ για φωτοτυπίες και 400 ευρώ για έξοδα διερμηνείας.

159. Η Κυβέρνηση αμφισβητεί την ικανότητα του προσφεύγοντος, εφόσον γίνει δεκτή η άποψη σύμφωνα με την οποία είναι ανήλικος, όχι μόνο να συνάψει οποιοδήποτε συμφωνητικό με τους δικηγόρους του σχετικά με την πληρωμή τους, με ένα τέτοιο συμφωνητικό να είναι ανίσχυρο σύμφωνα με το εσωτερικό δίκαιο (άρθρα 130 και 133 του αστικού κώδικα), αλλά ομοίως να λαμβάνει απευθείας τα αιτούμενα ποσά, καθώς αυτά μπορούν να καταβληθούν μόνο σε επίτροπο που θα έπρεπε να έχουν διορίσει τα δικαστήρια. Υπογραμμίζει επιπλέον ότι ο προσφεύγων δεν

προσκομίζει κανένα δικαιολογητικό για τα αιτούμενα ποσά τα οποία, σε κάθε περίπτωση, είναι κατά την άποψή της υπερβολικά.

160. Το Δικαστήριο σημειώνει ότι ο προσφεύγων σύνηψε με τους πληρεξούσιους δικηγόρους του ένα συμφωνητικό αναφορικά με την αμοιβή αυτών, το οποίο έμοιαζε με ένα συμφωνητικό quota litis. Πρόκειται για συμφωνητικά με τα οποία ο πελάτης ενός δικηγόρου δεσμεύεται να καταβάλει στον τελευταίο, ως αμοιβή, ένα ποσοστό επί του ποσού που τυχόν θα του επιδικάσει ένα δικαστήριο. Τα συμφωνητικά quota litis μπορούν να βεβαιώσουν, εφόσον είναι νομικά ισχυρά, ότι ο ενδιαφερόμενος είναι πράγματι οφειλέτης των αιτούμενων ποσών. Τέτοια συμφωνητικά, τα οποία γεννούν υποχρεώσεις μόνο μεταξύ του δικηγόρου και του πελάτη του, δε δεσμεύουν το Δικαστήριο, το οποίο πρέπει να αξιολογεί το επίπεδο των εξόδων και της δικαστικής δαπάνης που πρέπει να καταβληθεί όχι μόνο ως προς την πραγματικότητα των επικαλούμενων εξόδων, αλλά ομοίως σε σχέση προς τον εύλογο χαρακτήρα τους. Έτσι, το Δικαστήριο θα βασίσει την εκτίμησή του σε ορισμένα στοιχεία που προσκόμισε ο προσφεύγων σε στήριξη των ισχυρισμών του, ήτοι στη φύση των εξόδων, στον αριθμό των ωρών εργασίας και στην αιτούμενη ωριαία αμοιβή (*Ιατρίδης κατά Ελλάδας (άρθρο 41)*, [GC], αριθ. 31107/96, § 55, 19 Οκτωβρίου 2000).

161. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει καταρχήν ότι έκρινε ότι ο προσφεύγων δεν ήταν ανήλικος κατά τον χρόνο των πραγματικών περιστατικών. Συνεπώς, δεν μπορεί να γίνει δεκτό ότι δεν είχε την ικανότητα να συνάψει ένα τέτοιο συμφωνητικό με τους δικηγόρους του.

162. Ως προς τα έξοδα, το Δικαστήριο εκτιμά ότι ο προσφεύγων έχει δικαίωμα στην καταβολή εκείνων που σχετίζονται με τη διαδικασία ενώπιον του διοικητικού πρωτοδικείου και του Δικαστηρίου.

163. Αποφαινόμενο κατά δίκαιη κρίση, σύμφωνα με τις επιταγές του άρθρου 41 της Σύμβασης, το Δικαστήριο επιδικάζει στον προσφεύγοντα το

ποσό των 2.500 ευρώ για την αιτία αυτή, ποσό το οποίο θα καταβληθεί απευθείας στο λογαριασμό που υπέδειξαν οι δικηγόροι του.

Γ. Τόκοι υπερημερίας

164. Το Δικαστήριο κρίνει προσήκον να βασίσει το επιτόκιο των τόκων υπερημερίας στο επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ, ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ, ΟΜΟΦΩΝΑ,

1. *Κηρύσσει* την προσφυγή παραδεκτή ως προς τις αιτιάσεις τις ελκόμενες από το άρθρο 3 της Σύμβασης μεμονωμένα και σε συνδυασμό με τα άρθρα 13 και 14, καθώς και ως προς εκείνες που έλκονται από το άρθρο 8 (σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος), το άρθρο 13 σε συνδυασμό με το άρθρο 3 (σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο απέλασης αυτού), τα άρθρα 5 §§ 1 και 2, το άρθρο 5 § 4, μεμονωμένα και σε συνδυασμό με το άρθρο 14, και απαράδεκτη κατά τα λοιπά.

2. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 3 της Σύμβασης, μεμονωμένα και σε συνδυασμό με το άρθρο 13, σε ό,τι αφορά τις συνθήκες κράτησης του προσφεύγοντος.

3. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 13 της Σύμβασης σε συνδυασμό με το άρθρο 3 της Σύμβασης, σε ό,τι αφορά τον κίνδυνο απέλασης του προσφεύγοντος.

4. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 1 της Σύμβασης.

5. *Αποφαίνεται* ότι υπήρξε παραβίαση του άρθρου 5 § 4 της Σύμβασης.

6. *Αποφαίνεται* ότι δε συντρέχει λόγος να εξετάσει τις αιτιάσεις που έλκονται από τα άρθρα 5 § 2, 8 και 14, με την τελευταία αυτή διάταξη να έχει προβληθεί σε συνδυασμό με τα άρθρα 3 και 5 § 4 της Σύμβασης.

7. *Αποφαίνεται*

α) ότι το εναγόμενο Κράτος οφείλει να καταβάλει στον προσφεύγοντα, μέσα σε τρεις μήνες από την ημέρα κατά την οποία η απόφαση θα καταστεί οριστική σύμφωνα με το άρθρο 44 § 2 της Σύμβασης, τα ακόλουθα ποσά:

i) 10.000 (δέκα χιλιάδες) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλεται ως φόρος, για ηθική βλάβη,

ii) 2.500 (δύο χιλιάδες πεντακόσια) ευρώ, πλέον οποιουδήποτε ποσού μπορεί να οφείλει ο προσφεύγων ως φόρος, για έξοδα και δικαστική δαπάνη, ποσό το οποίο θα καταβληθεί απευθείας στον τραπεζικό λογαριασμό που υπέδειξαν οι δικηγόροι του,

β) ότι, από τη λήξη της προθεσμίας αυτής και μέχρι την καταβολή, τα ποσά αυτά θα προσαυξηθούν με τόκους υπολογιζόμενους με επιτόκιο ίσο με το επιτόκιο δανεισμού της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, το οποίο θα ισχύει κατά την εν λόγω περίοδο, προσαυξημένο κατά τρεις εκατοστιαίες μονάδες.

8. *Απορρίπτει* το αίτημα δίκαιης ικανοποίησης κατά τα λοιπά.

Συντάχθηκε στη γαλλική γλώσσα και στη συνέχεια κοινοποιήθηκε
εγγράφως στις 25 Σεπτεμβρίου 2012, κατ'εφαρμογή του άρθρου 77 §§ 2 και
3 του κανονισμού.

(υπογραφή)

Søren Nielsen

Γραμματέας

(υπογραφή)

Nina Vajić

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση του συνημμένου

εγγράφου από τα γαλλικά.

Αθήνα, 16 Οκτωβρίου 2012.

Ο μεταφραστής

Αλέξανδρος Πετρουτσόπουλος